Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

…СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…1921 оной …21-hээ гарана | № 235 (14040) | 1975 оной октябриин 7, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

…ЭШҮҮР: 300000 ЦЕНТНЕР …АРЯА—ЭХЭ ОРОНДОО

△ Бэшүүрэй аймагай таряашад энэ жэлэй ургасын хэшэг—300.000 центнер ороохо Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулха уялгаяа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь. △Хартаабха худалдаха даабарияа хоёр дахин үлүүлхээр. △ Аймагай ажахынууд 65.800 гектар тарягаа хуряажа, 800.000 тухай центнер ороохо амбаарлаба. △ Гектар бүриин ургаса 13,2 центнергэ хүрөө. Калининай нэрэмжэтэ колхоз га бүриhөө 16,8 центнер таряа, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз гектарай 147 центнер хартаабха хуряаба. △ Бэшүүрэй совхозой комбайнер П. П. Григорьев 14.000 гаран центнер ороохо суглуулан сохибо. △ Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой хартаабхашан Г. М. Дульяниннов гектар бүриhөө 168 центнер ургаса хуряажа, аймаг соогоо эрхимлэбэ.

…МАГАЙМНАЙ таряа-… механизаторнууд … ехэхэн амжалта … Гүрэндэ 169 … центнер таряа … арадай ажа-… сентябриин 23-да … КПСС-эй XXV … хүндэлэлдэ Эхэ … амбаарта 300 … центнер ороохо … шэнэ уялгаяа бэе-… байна. Үдэр бүри …—25.000 центнер та-… шаагдана.

…жэлдэ сагай уларилай …хэтэй байбашье, Бэ-… аймагта hайн ургаса …гдаа. Хэрбээ аймаг …нёдондо гектар бүри-… центнер ороохон аб-…аа, мүнөө жэлдэ дун-…зэр 13,2 центнер ху-… Аймагаймнай та-… механизаторнууд га-…ялангаа шадамар бэр-…лижэ, ороохото урга-… тогтууритай баян ур-…уряажа шададаг бай-… үшөө дахин гэршэлбэ. …ото ургамалай иимэ … ургаса абалга миин … түйлагдапан байха-… нэн түрүүн аймаа-…ряашад, механизатор-… бүхы ажалшад табан … түгэсхэхы жэлэй даа-…тамжын түсэбүүдые …р бэелүүлхын тула … советскэ эмхинүү-…элбэри доро ехэхэн … үүсхэл гаргаа. Нэн … үнгэрэгшэ жэлэйхидэ … ороохото ургамал … гектараар үргэдхэгдэ-…000 гектарта хүргэг-… Хабарай тарилга нэ-… хоёрдохи классай үрэ-…технический заабари …аар хэгдээ.

…жэлэй ургасада бүхы-… мянган тонно наг … 5.000 тухай тонно ми-… үтэгжүүлгэ оруу-… Тарланай буртаг үб-… соогоо hайнаар усад-… нилээд ехэ хэмжээ-…ряалан, нуга сабшалан …гаа. Бүхы тарянай … хубинь амяарлан ху-…

…низаторнуудай эршэ-…жал, хуряалгын түрүү … арга — комбайнуудай … булэгөөрөө звено бо-…аалэлгэ, техническэ … хангалга, мүрысөөнэй …далисэ, оньhон техни-…ээсэ ехэтэйгээр ашаг-…зарын стан бүхэндэ … амарха, халуун эдеэ …бариха арга байгуулга … бүтэдэ хуряалгын эр-…гэдхөө. Октябриин … үдэрнүүдтэ бүхы …, овощ, хартаабхаяа … дүүргэхын, үрэhэ …hээ хүсэд хаажа аба-… намарай паар хахалха … бэелүүлхын түлөө …заторнуудай тэмсэ-… Октябриин 5-най …аар аймагай тоогууд … 800.000 центнер та-…роод байна.

…тын малда хүсэд хүрэ-… тэжээл бэлэдхэхэ таараар зарим тэды амжалта түйлагдаа. Үбhэ абаха түсэб дүүргэгдээ. Сенаж, силос нёдондонойхиhоо хоёр дахин ехээр дарагдаа. Үбhэнэй гурил бэлэдхэхэ даабари үлүүлэгдээ. Витаминтай үнэтэ энэ тэжээл бэлэдхэлгэ аймаг дотор үргэлжэлhөөр.

Энэ жэлэй ургаса хуряалга бэрхэтэй байдалда үнгэрнэ. Үнжөөд лэ шахуу ороhон хура бороо ургаса хуряаха, таряа сэбэрлэжэ хатааха, гүрэндэ тушааха ажалда hаад ушаруулна. Гэбэшье аймагай таряашад, механизаторнууд байгаалиин иимэ аашада ажалайнгаа эмхидхэл шангадхан, баян ургасаяа саг соонь, hайн шанартайгаар хуряажа абахын тула хамаг хүсэеэ, мэргэжэл шадабаряа зорюулна.

Түгэсхэхы жэлэй ургаса хуряалгада хабаадагшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалыень зүбөөр хүтэлбэрилхэ талаар аймагай партийна организаци, коммунистнууд, Соведүүдэй депутадууд, мэргэжэлтэд эмхидхэлэй болон политическэ горитой ажал ябуулаа. Хуряалгын урда тээ КПСС-эй райкомой бюро, аймсоведэй гүйсэдком Бэшүүрэй совхозой Новосретенскын бригадада тусхай семинар үнгэргэhэн. Социалис Ажалай Герой П. Ф. Слепнёвой хүтэлбэрилдэг тус бригадын коллектив «Мүнөөдэр түрүүшүүлэй илалта — үглөөдэр бүгэдын шадабари болог» гэhэн уряа доро ажаллажа, тарягаа түргэн, гээлтэгүйгөөр хуряаха үүсхэл гаргаа hэн. Энэнь аймагай таряашад, механизаторнуудай дунда халуунаар дэмжэгдээ hэн. Тиихэдэ ургаса хуряалгын ябасые зүбөөр эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ, хинан шалгаха, яаралтай туhаламжа үзүүлхэ үүргэтэй хэдэн бүлэг, штабууд КПСС-эй райком, аймсоведэй гүйсэдкомдо байгуулагданхай. Тэдэниие партиин райкомой секретарьнар, хүдөө ажахын управлениин начальник, аймагай ахамад агроном гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Мүн иимэ штаб, бүлэгүүд ажахы бүхэндэ байгуулагданхай.

Тарягаа богони болзорто, гээлтэгүйгөөр сүм хуряажа, гүрэнэй түсэб-захил үлүүлэн дүүргэе гэhэн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозуудай үүсхэлые аймагаймнай таряашад, механизаторнууд халуунаар дэмжэжэ, мүрысөөнэй эршэ улам шангадхаhан. Хуряалга түрүүшын үдэрhөө «Победа», «Дружба» колхозуудта, Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Бодонгуудай совхозуудта эршэмтэйгээр захалаа hэн. «Победа» колхозойхид аймаг соогоо түрүүлэн тарягаа хуряажа, намарай паар хахалжа, үрэhэ хүрэнгээ хаажа дүүргэээ. Гүрэндэ таряа худалдалгаар «Дружба» колхоз түрүүлжэ ябана. Тус ажахын гэшүүд «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай» партиин ЦК-гай тогтоолдо харюу болгон, Эхэ оронойнгоо амбаарта 45.000 центнерhээ бага бэшэ таряа оруулха гэжэ шиидээд, ажалайнгаа эршэ үдэр бүри шангадхана. Октябриин 5-да арахэрээтынхид гүрэндөө 40.800 центнер ороохо тушаажа, аймаг соогоо эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэй хүндэлэлдэ аймагай түбтэ алдар солын улаан туг үргэгдөө.

Аймаг соогоо үүсхэл гаргаhан Бэшүүрэй совхозой Новосретенскын бригадын коллектив хэлэhэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллаа. Тэдэнэр 1.560 гектар тарягаа үсөөхэн үдэртэ хуряажа дүүргэhээр, хүршэ Мотнягай бригадада туhалхаяа ерэнхэй. Га бүриhөө 18 центнер шэниисэ абаха гэhэн уялгаяа дүүргэжэ шадаа. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо гектар бүриhөө 6 центнер ехэ ургаса абаа.

Таряа, хартаабха, овощ хуряалга дээрэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ коммунистнууд, комсомолшууд урда мэтэ түрүүлжэ, бусадта үльгэр жэшээ харуулжа ябана. Тэдэнэр эгээн харюусалгатай участогууд дээрэ табигдаhан. Түгэсхэхы жэлэй ургаса хуряалгада хабаадажа ябаhан 1.100 гаран механизаторнуудай 160-ниинь коммунистнууд, 200 гараниинь комсомолшууд. Тэдэнэр тракторно таряан ажалай бригаднуудта байгуулагдаhан партийно-комсомолой бүлэгүүдтэ хабаадуулагданхай. Мүн ороохоной тоог, бригада бүхэндэ киналтын, депутадуудай постнууд хүдэлнэ.

Хуряалга дээрэ эрхимлэжэ гараhан түрүүшүүл олон. Эгээн hайшаалтайнь юуб гэхэдэ түрүүшүүлэй шэнэ нэрэнүүд улам олошороо. Комбайнернуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Бэшүүрэй совхозhоо П. П. Григорьев, Б-Д. Т. Дамбаев, С. М. Федотов, В. В. Ткачёв, «Дружба» колхозhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутат О. Б. Аюшеев, Д. М. Петров, Г. Г. Жаров, И. П. Синицын, «Победа» колхозhоо В. П. Фалилеев, И. П. Некипелов, В. П. Архипов, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозhоо А. А. Быков болон бусад тус тустаа 10.000-hаа 6.000 центнер таряа суглуулан сохёо.

Ороохото ургамалай, хартаабхын ургаса Калининай нэрэмжэтэ, «Победа» колхозуудта, Бэшүүрэй, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозуудта илангаяа hайн. Жэшээлхэдэ, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо га бүриhөө 16,8 центнер ороохон, 128 центнер хартаабха, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо 14,5 центнер ороохон, 147 центнер хартаабха, Бэшүүрэй совхоздо 14,9 центнер ороохон, 130 центнер хартаабха абтана. Аймагай хартаабхашад энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар ажаллаа. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 100 центнер ургаса абана.

Ургаса хуряалгатай нэгэн доро намарай паар хахалха, үрэhэ хүрэнгэ хаажа абаха, hолоомо суглуулжа сомохо ажал үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Мүнөө аймаг дотор намарай паар хахалалгада 100 трактор, тэрэ тоодо «К-700» түхэлэй 10 трактор хоёр халаанда элсүүлэгдэнэ. 15.700 га паарай 10 мянганиинь хахалагдаад байна. Ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэhэн булта хаагдаад, хахадhаа ехэнхинь сэбэрлэгдэнхэй.

Аймагай эмхи зургаан, промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, hурагшад, багшанар, нютагай интеллигенци болон Улаан-Үдэhөө ерэhэн студентнер, жолоошод хуряалга дээрэ үнэн зүрхэнhөө хүдэлжэ, ехэхэн туhаламжа үзүүлээ. Тэдэндэ газетээр дамжуулан, аймагай ажалшадай зүгhөө баяр баясхалан хүргэнэбди.

Мүнөө үедэ аймагаймнай ажалшад түгэсхэхы жэлэйнгээ уялгануудые сүм дүүргэжэ, түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXV съездэдэ ажалай бэлэг сэлгэтэйгээр ерэхын түлөө мүрысөөгөө үргэлжэлүүлhээр.

В. ТАНХАЕВ,
Бэшүүрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

БҮХЫ ЗОРИЛГОНЬ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭ

МУХАР-ШЭБЭР. Жэлhээ жэлдэ ороохо тарянай тогтууритай баян ургаса ургуулдаг аймагай тон томо ажахынуудай нэгэн болохо «Искра», «Родина» колхозуудай, «Эрдэм» совхозой механизаторнууд таряа хуряалгаяа эгээн түрүүлэн дүүргэбэ.

Тингэжэ гансахан «Искра» колхоз түсэбэй ёhоор 110 мянган центнер таряа хуряаха аад, 113 мянган центнер ороохо суглуулжа, гүрэндэ 14.400 центнер таряа тушааба. Мүн энэ хугасаа соо үрэhэнэй тарягаа сүм сэбэрлэжэ хаагаа. Гүрэндэ сортовой таряа тушаадаг хадаа, тэрэнээ эрхим шанарта хүргэхэ гэжэ оролдоно. Таряа тушаалга гэдэргэ татагдана.

Таряа хуряалгын хажуугаар намарай паар хахалха хүдэлмэреэ хурданаар ябуулна. Аймагай ажахынууд түсэбэй ёhоор 18 мянган гектарта паар хахалха түсэбөө эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь.

К. ТОРГАШИН.

ГЕКТАРАЙ 110 ЦЕНТНЕР...

Хори гаран жэлэй туршада таhалгаряагүй механизатораар ажаллаhан Владимир Дагбаевич Митриков мүнөө «Восточные Саяны» колхозой хартаабхашадай звеное хүтэлбэрилдэг юм. Олон жэлэй туршада ажаллажа, нилээд дүршэhэн энэ нүхэрэймнай даадаг звеногой гэшүүд хабартаа 90 гектарта хартаабха hуулгажа, ургасаяа hайнаар харууhалhан байна. Тиин мүнөө звеногой тариhан хартаабха хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар ургажа, гектарай дунда зэргээр 110 центнер ургаса хуряагдана. Мүнөө хартаабхашад суглуулhан шэнэ ургасынгаа 4200 центнерыень гүрэндэ тушаажа, хараалагдаhан даабаряа дүүргээд, үрэhэ хүрэнгынгөө хартаабха илгажа, хаажа байнхай.

Хартаабха малталгада комбайнернууд Батор Пархаев, Гарма Гомбоев, Аюша Хамнуев, трактористнууд Даша Партахеев, Василий Галсанов, Владимир, Лопсон Жамбаловтан оролдосотойгоор ажаллажа, үдэрэйнгөө нормо холо үлүүлжэ шалгарна.

Б. БИРБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Түнхэн.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ ТАРЯА ХУДАЛДАЖА БАЙЬАН ТУХАЙ

(1975 оной октябриин 5-най мэдээн)

(центнерээр)

Аймагууд	Бүхыдөө тушаагдаhаниинь	Түсэбhөө гадуур тушаагдаhаниинь
Баргажанай	14963	—
Бэшүүрэй	218300	75597
Зэдын	263129	85684
Яруунын	3667	—
Загарайн	48734	14484
Захааминай	41	—
Кабанскын	78223	—
Хэжэнгын	60706	—
Хурамхаанай	28349	—
Хяагтын	176499	78549
Мухар-Шэбэрэй	241268	29163
Прибайкалиин	31148	—
Сэлэнгын	65813	—
Түнхэнэй	52436	—
Улаан-Үдын	63970	—
Хориин	21111	—
БҮХЫДӨӨ	1374359	283477

Байгша ондо «Прибайкалец» колхозой механизаторнууд ороохо тарянай баян ургаса ургуулаа юм. Тиин эдэ үдэрнүүдтэ ажахын бүхы поли дээрэ таряа хуряалгын хүдэлмэри улам эршэмтэйгээр ябуулагдажа, ажалдаа эрхимлэhэн дүршэлтэй механизаторнууд үдэр бүри олошорно. Жэшээлбэл, hүүлэй дүнгөөр комбайнер Виктор Серафимович Максимов 5000 центнер таряа сохижо, онсо шалгараад байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү комбайнер В. С. Максимов (баруун гарhаа) ахамад агроном М. Ивановтой хөөрэлдэжэ байна.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

…ОНСО …ШАЛГАРАГША

ТАСС — ШЭНЭ hОНИН

Эрдэмтэдтэ — Эхэ ороной хайра шагнал

СССР-эй Наукануудай академиин эмхидхэгдэн байгуулагдаhаар 250 жэлэй ойтой дашарамдуулан, совет эрдэм наука хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ габьяатай байhанайнгаа түлөө Эхэ ороной үндэр дээдын шагналда хүртэhэн эрдэмтэдэй тоодо эрдэмэй докторнууд, кандидадууд, СССР-эй Наукануудай академиин эмхи зургаануудай ба организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд ороно.

Ленинэй, Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай, Арадуудай хани барисаанай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденууд, «Ажалай шэн габьяагай түлөө» ба «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медальнууд октябриин 4-дэ Кремль соо ехэ бүлэг эрдэмтэдтэ барюулагдаа.

Академик А. П. Александров, замбуулинай дайда шэнжэлхэ институдай директорэй орлогшо Ю. К. Ходарев, ехэ температурын институдай таhагые даагша Б. Я. Шумяцкий, П. Н. Лебедевэй нэрэмжэтэ физическэ институдай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ В. Н. Очкин ба бусад шагнагдагшадай үмэнэhөө үгэ хэлэбэ. Эрдэмтэдтэ ехэ анхарал оролдолго хандуулhанайнь түлөө эдэнэр КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Совет правительствада, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ гүнзэгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргөөд, бүхы хүсэеэ, эрдэм бэлигээ, дүй дүршэлөө Эхэ орондоо, коммунизм байгуулгада зорюулхабди, түрэл партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахабди гэжэ найдуулаа.

Орден, медальнуудые барюулhан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн В. И. Конотоп шагнагдагшадые халуунаар амаршалба.

* * *

СССР-эй Наукануудай академиин ехэ бүлэг академигүүдтэ, гэшүүн-корреспондентнүүдтэ октябриин 5-да Кремль соо Советскэ Союзай орденууд барюулагдаба. Ленинградhаа, Новосибирскhээ, Свердловскhоо, ороной научна бусад түбүүдhээ, бүхы союзна республиканuudhаа эрдэмтэд ерэhэн байгаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов эдэнэртэ шагнал барюулаад, халуунаар амаршалан, ехэ амжалта түйлахыень, энхэ элүүр ябахыень хүсэбэ.

(ТАСС).

ТААНАДТАЙ ХАМТАБДИ, ИСПАНИИН АРАД!

Испанидахи хашалта харшалалтанууд, фашизмда эсэргүүгээр тэмсэhэн табан хүниие франкистнуудай буудажа алалга дэлхэйн олонниитын дурыень гутаагаа. Совет хүнүүд фашис засаг захиргаание сэхэ шууд буруушаажа, хархис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгые болиюулжа, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдаhан хүнүүдые сүлөөлхэ, Испанида демократическа эрхэ сүлөө hэргээхэ эрилтэ табина. Испаниин патриодуудай тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байhанаа элирхэйлэн, эдэнэй үнэн хэрэгынь илан мандаха гээд этигэн найдажа байhанаа совет хүнүүд мэдүүлнэ.

КИЕВ. Испанида боложо байhан шуhата муухай аашануудые буруушаалгын митинг «Ленинская кузница» заводто болобо. Токарь Л. Р. Шуляк, фрезеровщик А. В. Добош, хүдэлмэрилэгшэ М. Ижлазоренко болон бусад үгэ хэлэхэдээ, Франкын засагаархидай харата ябуулгануудые эрид буруушааhан байна. «Испаниин патриодууд! Эрхэ сүлөөгэй ба демократиин түлөө танай үнэн хэрэгые бидэ хододоо дэмжэнэбди!» — гэжэ митингдэ хабаадагшад мэдүүлбэ.

Нэхэгшэ Т. М Иванова, хүдэлмэрилэгшэд В. С. Шаркалова, Г. А. Глемоцкая «Киевлянка» гэжэ фабрикын коллективэй митинг дээрэ үгэ хэлээ. Испан арадай тэмсэл илалтада хүрэхэл, франкис алууршад гэмээ амсахал гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Дэлхэйн үнэн сэхэ бүхы хүнүүд испан арадые дэмжэнэ.

АЛМА-АТА. Испаниин фашис хашалта харшалалтые буруушаалгын митингнүүд «Джетысу» гэжэ гуталай фабрикада, бага вольтын аппаратурын заводто ба хэдэ хэдэн бусад предприятинуудта боложо үнгэрөө.

ВИЛЬНЮС. Табан патриодые саазалhан, эрхэ сүлөөгэйнгөө ба арадай зол жаргалай түлөө тэмсэдэг хэдэн мянгаад хүниие шорон түрмэнүүдтэ хааhан франкис алууршадые Совет Литвагай ажалшад эрид буруушаана. Республикын ниислэл хотын предприятинуудай нэгэндэ — радиокомпонентнүүдэй заводто буруушаалгын митинг болобо.

АШХАБАД. Фашизмда эсэргүүгээр тэмсэдэг табан хүниие саазалалга нефтиин машина бүтээдэг заводой коллективэй дурыень гутаагаа. Эндэ үнгэргэгдэhэн митинг дээрэ хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд үгэ хэлэхэдээ, Испанидахи шуhата муухай үйлэ хэрэгүүдые эрид буруушааба.

— Патриодуудые харата муухайгаар алалга эрхэ сүлөөгэйнгөө ба демократиин түлөө тэмсэлдэ арад зоной хүсэл зоригые хэрзэгы шэрүүнээр дараха, мохоохо гэжэ Франкын засагаархидай оролдожо байhыень элирхэйлэн гэршэлнэ,— гэжэ слесарьнүүдэй бригадир О. Бозаганов хэлэбэ.

Франкын засагаархидай хорото аашануудые буруушаалгын митингнүүд Туркмениин бусад предприятинуудта боложо байнхай.

* * *

Испанидахи хашалта харшалалтануудые, хардалга мүрдэлгэнүүдые буруушаалгын, эрхэ сүлөөгэйнгөө ба демократиин түлөө испан патриодуудай тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байлгын олоной хабаадалгатай митингнүүд оронеймнай бусад хото городуудта, hуурин тосхонуудта болоно.

(ТАСС).

ХАНИ БАРИСААНАЙ, ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ЗАМААР

«СОЮЗ-19», «АПОЛЛОН» ГЭЖЭ ОНГОСОНУУДАЙ ХАМТЫН НИИДЭЛГЭДЭ ХАБААДАЬАН СОВЕТ БА АМЕРИКАН КОСМОНАВТНУУДАЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

«Союз» — «Аполлон» гэжэ программаар замбуулинда хэгдэhэн жолоодолготой уласхоорондын түрүүшын ниидэлгэ хадаа совет американ харилсаанай hайжаржа байhанай, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада амгалан ёhоной харилсаа холбоо хангаха гэжэ манай арадуудай эрмэлзэдэг байhанай эли тодо гэршэ болоно.

Замбуулинай дайдые эрхэ мэдэлдээ эрэлхэгээр оруулагшадта — СССР-эй лётчигууд-космонавтнар Алексей Леонов, Валерий Кубасовта, американ астронавтнууд Томас Стаффорддо, Вэнс Брандда, Дональд Слейтондо замбуулиниие шэнжэлэн ашаглалгын шэнэ хуудаhа нээхэ зол хуби тудаа.

«Союзай» ба «Аполлоной» экипажнууд дэлхэй шадархи замбуулинай замда уулзаhан түүхэтэ золголгын hүүлээр американ астронавтнууд СССР-тэ ерэжэ, газар дээрэ уулзаба. «Союз» — «Аполлон» гэжэ программаар хамтын ниидэлгэдэ хабаадагшадтай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев уулзаа. Эдэнэр Советскэ Союзай хото городуудаар аяншалhан байна.

Аяншалгын дүүрэhэнэй hүүлээр СССР-эй Наукануудай академи, СССР-эй МИД сентябриин 4-дэ Ленинскэ хадада, МГУ-гай актова зал дотор пресс-конференци үнгэргөө. Совет ба гадаадын хэблэлэй, информационно агентствэнүүдэй, киногой, радио болон телевидениин түлөөлэгшэд замбуулинай баатарнуудые амаршалба. Ниитын информациин талаар НАСА-гай албанай хүтэлбэрилэгшэ Д. Доннелли хабаадаа.

«Аполлон» онгосын экипажай командир генерал Т. Стаффорддо үгэ үгтэбэ.

Манай ниидэлгэ тон ехэ ушар удхатай, илангаяа аятай байгаа, угаа hайнаар үнгэрөө. Хэдэн багахан асуудал гараад, тон түргэнөөр, hаадгүйгөөр шиидхээ hэмди. Газар дээрэхи албануудтай харилсаа холбооной тодо hонор байhые энэ ушар элирхэйлэн гэршэлнэ гэбэ.

Советскэ Союз соогуур аяншалhан тухайдаа «Аполлоной» командир иигэжэ тэмдэглэбэ: энэ аяншалгамнай ажабайдалаа шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ совет арадай али тухай ехэ амжалтануудые түйлаhыень хараха арга олгоо. Хаа хаанагүй, ошоhон лэ газартамнай, бидэниие тон халуунаар, дэбжэлтэтэйгээр угтан амаршалаа. Энэмнай хэзээшье мартагдахаар бэшэ аяншалга болобо.

«Союз» — «Аполлон» гэжэ программа дүүргэгдэнхэй. Тиигэбэшье хамтын шэнэ проектнүүдые удангүй дахинаа бэелүүлжэ эхилхэбди гээд найданабди. Тиимэ проектнүүдые зохёохо хүдэлмэри эхилэнхэй. Тэдэнэй тоодо, тусхайлан дурдабал, hара ба планетэнүүдые, замбуулинай медициные шэнжэлхэ асуудал ороно. «Союз» — «Аполлон» гэжэ программын дүүргэгдэhэндэл адли тиимэл амжалтатайгаар эдэ бүгэдэ бэелүүлэгдэхэ гээд бүрин этигэнэб, — гэжэ Т. Стаффорд мэдүүлбэ. Хоёр талын аша туhаhаа гадна, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туhада, дэлхэй дээрэхи амгалан байдалай аша туhада оронуудайнгаа ехэ ашатай үрэтэйгөөр хамтадаа хүдэлмэрилжэ шадаха байhые дурсагдаhан программа элирхэйлэн харуулаа гэжэ американ астронавт тусхайлан тэмдэглэбэ.

«Союз-19» гэжэ онгосын экипажай командир Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, авиациин генерал-майор А. А. Леонов удаалуулан үгэ хэлээ.

Замбуулинда хамтын ниидэлгэ хэхээр харалhан хэлсээнэй баталагдаhаар хойшо гурбан жэл үнгэрбэ. Эдэ жэлнүүд замбуулинай техникэ бүтээлгын, газар дээрэ туршалгануудые хэлгын ба замбуулинда ниидэлгын талаар манай эрдэмтэдтэ, конструкторнууд, инженернүүд ба бусад мэргэжэлтэдтэ тухашаралтай жэлнүүд байгаа.

«Союз-19», «Аполлон» онгосонуудай экипажнуудта нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээhэн амаршалга дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, шахардуу байдалай hуларуулагдаhанай, совет-американ харилсаанда таарамжатай хубилалтануудай болоhоной ашаар замбуулиндахи уласхоорондын түрүүшын ниидэлгэ үнгэргэхэ арга боломжо хангагдаhан байна.

«Союз» — «Аполлон» гэжэ программа бүхы дээрээ сүм дүүргэгдээ гэжэ элидхэхые хүсэнэб. Ниидэлгын үедэ хамтын научна туршалганууд, «Союз» ба «Аполлон» гэжэ онгосонууд дээрэ — тус тустань туршалганууд хэгдэhэн байна. Залгалдаха андрогинна шэнэ түхеэрэлгэтэй замбуулинай онгосонуудые ойротуулха ба холбон залгалдуулха туршалгын эгээн гол шухала байhаниинь элитэ. Замбуулиндахи шэнжэлгэнүүдэймнай зарим дүнгүүд гаргагданхай, бусад мэдээнүүд тодорхойлон тайлбарилагдажа байна, — гэжэ А. А. Леонов хэлэбэ.

Мүнөөдэр, ехэ ушар удхатай үдэр эндэ суглараад байнабди. 1957 оной октябриин 4-дэ дэлхэйе тойрон ниидэхэ анха түрүүшын хэмэл одон СССР-hээ дэгдээгдээ бэлэй. Оройдоо 84 килограмм шахуу шэгнүүртэй, даншье ехэ бэшэ түхеэрэлгэтэй хэмэл одон хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи шэнэ үе сагай эхилhэн тухай бүхы дэлхэйдэ соносхоhон юм. Арбан найман жэл болоод, энэ зал дотор иимэ пресс-конференци үнгэргэгдэхэ, Америкын Холбоото Штадуудhаа, Советскэ Союзhаа дэгдээгдэhэн замбуулинай хоёр онгосоhоо бүридэhэн, замбуулинай уласхоорондын станциин экипажнууд энээндэ хабаадаха гэжэ тиихэ сагта ямаршье мэргэн хүн багсаан хэлэжэ шадахагүй байгаа ха. Тимэhээ дэлхэйе тойрон ниидэхэ түрүүшын хэмэл одо дэгдээлгэдэ хабаадаhан, энэ талаар мүнөө хүдэлмэрилжэ байдаг бүхы хүнүүдые — манай эрдэмтэдые, конструкторнууд, хүдэлмэришэд болон инженернүүдые амаршалха хүсэлэнтэй байнаб.

«Аполлон» онгосын экипажай гэшүүдтэ — Томас Стаффорддо, Дональд Слейтондо, Вэнс Брандда баяр баясхалан мүнөөдэр үшөө дахин хүргэхые хүсэнэб. Эдээнтэй хүдэлмэрилхэдэ тон хүнгэн байгаа. Эдэнэр — өөhэдынгөө хэрэг hайн мэдэхэ ёhотойл мэргэжэлтэд. Ниидэлгын бүхы шатануудта бидэниие тэдэнэр, бидэнэр тэдэниие hайн ойлгодог байгаабди. Иимэ хүнүүдтэй үшөө дахин ниидэхые хүсэхэ байна гүт гэжэ намhаа асуугаа hаань, «Тиихэ, хүсэнэб» гэжэ хэлэхэ байнаб.

hүүлээрнь экипажнуудай гэшүүд журналистнуудай асуудалнуудта харюусаа.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТЫН ХАРЮУСАЛГА

Коммунист хүнэй үндэр нэрэ зэргые дээрэ үргэн ябаха тухай партиин Устав соо бэшээтэй байдаг. Тиимэhээ партиин гэшүүн бүхэн хаанашье ябахадаа, энээн тухай огто мартаха ёhогүй гэжэ бидэ hайн ойлгонобди. Тиимэhээ коммунист бусад нүхэдтөө алишье талаhаа үльгэр жэшээ харуулжа, хамтын хэрэгэй амжалтатай, hайн байхын түлөө оролдохо үшөө нэгэ нангин уялгатай болоно.

Энээнhээ уламжалан манай колхозой партком коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулна. Тиихэдээ хүн бүхэндэ ондо ондоогоор хандажа, тэдэнэй зан абарние хараадаа абажа, ажалаа эрхилхые оролдоно. Зарим нэгэнтэй аали номгоноор хөөрэлдөөд, алдуу эндүүень заагаад орхиходо тэрэ заhарха гэжэ оролдодог. Гэбэшье заримантай шангаханаар хөөрэлдэхэ ушар гарадаг аа даа. Миин хэлээд орхёо hаашни, аташье гэнгүй үнөөхил зандаа ябажа байха зон баhал дайралдадаг шуу.

Ажалдаа, гэртээ—хаанашье адли тэгшэ hайн ябадаг коммунистнуудай үльгэр жэшээ дээрэ партиин залуу гэшүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ ехэ үрэ дүн hайнтай байдаг гэжэ мэдээжэ. Тиимэhээ партиин үнинэй гэшүүд энэ шухала хүдэлмэри ябуулхадамнай сэгнэшэгүй ехэ туhа хүргэхэ, манай найдамтайгаар түшэглэхэ гол хүсэмнай болоно.

Манай колхозой «Хүндэтэ гэшүүн» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, үнинэй коммунист Доржи Шареевич Цыренов тухай тобшохоноор хөөрэhүү. Энэ нүхэр коллективизаци үнгэргэлсэhэн манай ажахые нэн түрүүн эмхидхэлсэhэн хүн юм. Тэрэ 1964 ондо пенсидэ гарабашье, түрэл колхоздоо луговодоор ажаллажа байна. Тиихэдээ залуушуулhаа дутуугүй hайнаар хүдэлдэг. Энэ зундаа нарай тугалда эдюулхэ ногоо гараар сабшажа бэлэдхэхэ звеное хүтэлбэрилжэ ехэ сүлөөгүй ябаа. Хамта 400 гаран центнер шэмэтэй hайхан ногоо hү hаалиин гүүртын газаа hүрилhэн юм. Мүнөө үедэ звеногойнгоо гэшүүдтэй суг зелёнко, hолоомо суглуулгада ябахаар бэлдэжэ байна.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ иимэ зониие зохидоор элсүүлжэ шадабал, тус ажалые бүри hайнаар ябуулха арга боломжотой болохобди гэжэ бидэ hайн ойлгоhон тула үнинэй партиин гэшүүндэ энэ талаар элдэб даабари үгэдэг заншалтайбди.

Кукурузашан Константин Ванкеев энэ жэлдэ кукурузын баян ургаса абаа. Даажа байhан 148 гектар газарайнгаа гектар бүхэнhөөнь дунда зэргээр 235 центнер ногоон буурсаг хуряажа, силосэй нүхэндэ дараа бшуу. Тингэжэ хаhсуу хүйтэн үбэлжэлгын үедэ hү hаалияа доошолуулхагүй арга боломжо hаалишадта олгоо.

Тэрэ амжалтадаа дашуураад, hанаhандаа хүрөөб гэжэ hанаад hуунагүй. Ерэхэ жэлэйнгээ ургаса тухай hанаагаа зобоно. Тиимэhээ Константин Ванкеевэй поли дээрэhээ абтаhан ногоон буурсагай хэмжээн улам дээшэлжэ байна. Тэрэ өөрынгөө гол зорилгые, ажалайнгаа гол шэглэлые hайн ойлгожо хүдэлхэдөө, иимэ амжалта туйлана гэжэ тобшолол хэхээр гээд hанагдана.

Даажа байhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха гээшэ манай парткомой, партийна эхин организацинуудай партбюрогой онсо анхарал доро байдаг. Нэгэтэ бэшэ энэ асуудал партийна хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн, энэ талаар муу ябадал гаргаhан коммунистнууд нүхэдэйнгөө шанга шүүмжэлэлдэ ороhон байгаа. Энэ талаар партийна бүлэгүүд ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, партиин гэшүүн бүхэн бүлэгэй хүтэлбэриин, нүхэдэйнгөө анхарал доро ябана, алдуу эндүүнь гансата элиржэ, тэдэниинь усадхаха талаар саг дары хэмжээнүүд абтана.

Коммунистнуудые үйлэдбэриин шухала участогуудта зүбөөр хубаарилан табиха тухай асуудал баhал онсо удха шанартай болоно. Мүнөө таряа хуряалгын шухалын шухала хүдэлмэриин ябажа байхада энээндэ горитой анхарал хандуулагдана гэжэ тэмдэглэлтэй.

Олонхи тракторно-таряан ажалай бригадануудые, звенонуудые, аргегадуудые хүтэлбэрилэгшэдөөр коммунистнууд табигданхай. Жэшээлхэдэ, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Базар Доржиевич Жигжитовэй даадаг бригада колхоз соогоо ходо түрүү зэргэдэ ябадаг юм. Партиин гэшүүн нүхэр Жигжитов бригадынгаа ажал бүтээсэ ехэтэй болгохын тулада ехэ оролдосо гаргадаг шуу. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллективтэ ажалай болон ниитын гурим эбдэхэ ябадал оройдоошье дайралдахаяа болинхой.

Тус бригада юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 3.500 гектар газарта ороохото ургамалнуудые тариhан байгаа. Саг болзор соонь агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлhэнэй ашаар энэ коллектив баян ургаса ургуулба. Мүнөө найман комбайн таряа баал болгон унагаана. Табан комбайн баал суглуулна. Тиихэдээ ешмээнэй полиин гектар бүхэнhөөнь 18 центнер ороохон хуряагдана. Харин шэнисэ — 13—16 центнертэ хүрэнэ. hүүлэй мэдээгээр 1.700 гаран гектар газарай таряан эүм хуряагдаба.

Таряа хуряалгын шанартa тус бригадада горитой анхарал хандуулагдадаг юм. Ургуулhан таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада коллективэй гэшүүн бүхэн оролдоно. Тиимэhээ энэ талаар ажалынь урагшатай байна. Комбайнернууд Б. У. Ринчинов, Б. Ж. Галсанов, Д-Н. Ю. Цыбикжапов болон бусад габшагай hайнаар хүдэлжэ, халаанайнгаа даабарине холо үлүүлэн дүүргэнэ бшуу.

Тус бригадада ажалладаг түрүү механизатор Ф. Г. Халиуллин ажалай үндэр амжалта туйлаhанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй медаляар, олон тоото Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан байха юм. Энэ нүхэр хабарай таряагын үедэ баhал амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа hэн. Халаанайнгаа даабарине 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэжэ, бүхыдөө 700 гектар газар хахалха даабаритай аад, мянга гаран гектарта хүргэжэ шадаа бшуу.

Юhэдэхи табан жэлэй дүүрэтэр гурбан hара үлүүтэйхэн лэ саг үлэбэ. Энэ хугасаа соо бүхы шадалаа элсүүлэн, габшагай hайнаар ажаллаха ёhотойбди гэжэ манай колхозой коммунистнууд хүсэд ойлгоно. Тиимэhээ партиин гэшүүн бүхэнэй харюусалга улам дээшэлнэ, эдэбхи үүсхэлынь эршэтэйгээр бадарна. Арбадахи табан жэлые амжалта түгэс ажалаар угтажа, КПСС-эй XXV съездэдэ габшагай ажалай үндэр бэлэгүүдые барихын тулада колхознигууднай тэмсэнэ.

Ц. САГАЛЕЕВ,
«Коммунизм» колхозой парткомой гэшүүн.
Зэдын аймаг.

БАРИЛГАЯА БОЛЗОРТОНЬ ДҮҮРГЭХЭБДИ

Юhэдэхи табан жэлэй ехэ барилгануудай нэгэн Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилга түлэг дундаа хэгдэжэ байна. Энэ ГРЭС-эй барилгада мүнөө 29 организацинуудай коллективүүд хабаадалсана. Олон мянган хүдэлмэришэд ГРЭС-эй барилгые саг болзор соонь дүүргэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хүдэлнэ. Барилгын участогуудай, бригадануудай коллективүүд партиин XXV съездэдэ зорюулан дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаад, ажалайнгаа эршые улам шангадхана.

«Сиботделстрой» трестын хүдэлмэришэд илангаяа hайн үрэ дүн туйлана. Эдэнэр барилга түргэнөөр хэжэ, халаан бүринхгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. «Сиботделстрой» трестын хүдэлмэришэд байгша оной хоёрдохи квартал соо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, барилгын управлениин дамжуулгын Улаан туг абаhан юм. «Востокоэнергомонтаж» трестын барилгашад байгша оной эхинhээ муу бэшэ үрэ дүн туйлана. Эдэнэр орёо нарин оньhон түхеэрэлгэнүүдые ГРЭС-эй гол корпус соо тодхоно. Энэ трестын хүдэлмэришэд эгээл харюусалгатай ажал хэнэ. Оньhон түхеэрэлгэнүүдые hайн шанартайгаар тодхохо гэжэ эрмэлзэнэ.

Оронойнгоо ехэ ехэ барилганyудта хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоhон хүдэлмэришэд эндэ олоор ерэнхэй. Красноярска ГЭС-эй Назаровска ГРЭС-эй барилгада хабаадалсаhан хүдэлмэришэд эндэ илангаяа олон. ГРЭС-эй барилгада хабаадагшад хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ. Халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоо улам олошорhоор. Барилгын участогууд дээрэ үдэр hүнишье ажалай эршэтэ аялга замханагүй. Хүдэлмэришэд гурбан халаан соо барилга хэжэ байнхай.

Байгша оной августын 25-най үдэр «Востокэнергомонтаж» трестын хабсаргагшад нэгэдэхи котелой блогуудые тодхожо эхилээ бэлэй. Энэ эгээл харюусалгатай, гол шухала ажалай нэгэниинь мүн болоно. 200 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэхэ энэ котелые хабсаргаха гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ юм. 111 ондо ондоо блогуудые нэгэ бэе болгожо хабсаргахын тула мэргэжэл шадабари, оролдосото ажал хэрэгтэйл болоно бшуу.

Энэ ажал «Востокэнергомонтаж» трестын эрхим хүдэлмэришэн В. В. Коноваловай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив дүүргэхэ юм. Эдэнэр 4 hара 22 үдэрэй туршада котел хабсаргаха ажал дүүргэхэбди гэhэн зорилготойгоор социалис уялга абаба. Иимэ котелнуудые урдань 11 hарын туршада тодходог байhан юм. В. В. Коноваловай бригадынхид энэ болзорыень хоёр хахадаар хорообо бшуу. Эдэнэр арга боломжонуудаа hайса хаража үзөөд лэ иимэ ехэ хараа зорилгонуудые урдаа табиба ха юм.

Владимир Васильевич Коноваловай бригадын коллектив үгэдөө хүрэжэ шадаха гү? Минии hанахада В. В. Коноваловай бригадынхид урдаа табиhан хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлхээр лэ хэбэртэй. Юуб гэхэдэ, эдэнэр Назаровска, Ераковска ГРЭС-үүдэй котелнуудые хабсаргаhан, дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэд. Мүнөө эдэнэр гурбан халаан соо ажаллана. Даабаряа 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ байнхай. Эдэнэр барилга хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ зэр зэмсэгээр hайнаар хангагданхай. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, хүдэлмэриин минута бүхэниие хүсэдөөр хэрэглэжэ шадана.

ГРЭС-эй барилгада хабаадалсаhан булта хүдэлмэришэд яhала оролдоно. Социалис мүрысөөндэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсана. «Сибспецэнергомонтаж» трестын барилгашад муу бэшэ амжалтануудые туйлана. Тус трестын хүдэлмэришэдэй дундаhаа Алексей Васильевич Томышевой даадаг бригадын коллектив эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр машинна зал соо турбогенераторнуудай hуури түмэр бетоноор шудхана. Халаанайнгаа даабари хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, олоной магтаалда хүртэдэг.

Энэ бригадын коллектив хүн бүридөө hарын туршада 600 түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 800 түхэригтэ хүргэнэ. Алексей Васильевич Томышев Назаровска [illegible]эй барилгада хүдэл[illegible]шэл шадабаритай [illegible] хүн юм. Ажалаа зүбө[illegible]хидхэжэ шадана. Энэ[illegible]рэhээл үдэрhөө үдэртэ, [illegible] hаа hарада ажалайнга[illegible] тээсые улам дээшэлүү[illegible]

Барилгын алишье у[illegible]та ерээ hаа, хүдэлмэр[illegible] эршэтэй шангаар [illegible] байхыень харахат. ГР[illegible] барилгашад түрүүшы[illegible]лые хараалагдаhан [illegible] соонь ашаглалгада [illegible] партиин XXV съездые [illegible]тэй түрэтэйгөөр угт[illegible]hэн хүсэл эрмэл[illegible] Энээн дээрэhээ хүдэ[illegible]шэн бүхэн халаанай [illegible]ри дүүргээгүйгөөр гэр[illegible] сахагүй гэhэн эрилтэ [illegible] табина. Үдэр hүнишье [illegible] машинануудай хүн[illegible] түмэр түдэгын хан[illegible] хүдэлмэришэдэй оог [illegible] даан замханагүй. [illegible] ороной ажалшад [illegible] ГРЭС-эй электрын га[illegible]шые тэсэжэ ядангяар [illegible]леэнэ. Тиимэhээл би[illegible] барилгашад хаба [illegible] гамнангүйгөөр хүдэлжэ[illegible]налди даа. Түрүүшын [illegible]лые саг болзортонь аш[illegible]гада үгэхэл байхабди.

А. ШАБАР[illegible]
Гусиноозер[illegible]
ГРЭС-эй барилга[illegible]
бригад[illegible]

ЗУРАГУУД [illegible] электро-гагнуурша И. [illegible]натов; (зүүн [illegible] В. Фадеев, В. Юдин; [illegible]ческэ аргаар уhа сэ[illegible] станциин корпус.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ[illegible]

ОЙЛГУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИ АЖАЛ ХОЁР

Ленинград хотын түмэр харгын инженернүүдэй институдай 440 студентнэрhээ бүридхэгдэhэн студентнэрэй барилгын отрядууд XX зуун жэлэй ехэ барилгануудай нэгэн — БАМ-да байгша оной июль, август hарын туршада тус барилгын эхилhээр түрүүшынхээ хүдэлөө. Эдэ отрядуудай (нэгэдхэмэл нэрэ «Байгал») дунда зарим тэды ниитэ политическэ хүдэлмэри «Байгалай» политотделээр ябуулагдаhан байна.

«Байгалай» политотдел отрядуудай дунда социалис мүрысөө үнгэргэхэ, дэлгэрүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри хэhэн байна. Социалис мүрысөөн «Табан жэлые түгэс амжалтануудаар дүүргэе!» гэhэн уряа доро үнгэргэгдөө. Тингэжэ эдэнэрэй дунда «Студентнэрэй барилгын эрхим отряд» гэhэн нэрэ хүндын түлөө мүрысөөн болоо. Отрядуудай дунда мүрысөөн гол түлэб иимэ дүнгүүдээр гаргагдадаг байгаа: үйлэдбэриин дүнгүүдээр, лагерь бүхэнэй ариг сэбэрые сахиха хэрэгээр, комиссарнуудай ажаябуулгаар. Отряд бүхэн бригаданууд боложо хубаагдаhан юм. Тиимэhээ отрядууд бригадануудай уялганууд дээрэ үндэhэлэн, социалис уялгануудые абадаг байгаа. Отряд бүхэндэ мүрысөөнэй дүн 10 хоног бүхэндэ согсологдожо, мүрысөөнэй экран дээрэ дүнгүүд бэшэгдэдэг hэн. Тиихэдэ 10 хоногой дүнгүүдээр отрядай эрхим бригада тодорхойлогдожо, отряд бүхэнэй тогтооhон гуримаар мүрысөөндэ түрүүлhэн бригадын нэрэ («Байгал-1» отрядта) «Мүрысөөндэ илагша» гэhэн плакат дээрэ бэшэгдэжэ, дамжуулгын вымпел барюулагдадаг байгаа. Харин бригадануудай дунда мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүхэндэ элирүүлэгдэжэ, бригадын гэшүүдтэ бултанай урда баясхалан хүргэгдэдэг. Үгышье гэбэл, «Невский» отрядта үглөөнэй жагсаал дээрэ отрядай туг үргэхэ эрхэ үгтэдэг hэн.

Барилгын Ленинградай студентнэрэй отрядуудай дунда хоёр дахин мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаа бэлэй. Хоёр hарын туршада мүрысэhэнэй удаа «Невский», «Байкал-1», «Импульс» гэhэн отрядууд тус тустаа түрүүшын 3 hууринуудые эзэлээ.

Социалис мүрысөөнэй хажуугаар отрядуудай комиссарнууд болон эдэбхитэдэй хүсөөр олон тоото hонин хэрэг ябадалнууд хэгдэhэн юм. Мүнөө тэрэ хэрэгүүдэйнь нэгэ хэды дээрэнь тогтое. Ленинградhаа ерэhэн отрядайхид дүн хамта 130 тухай политинформацинуудые хээ. Отрядуудай ажабайдалда зорюулагдаhан 30 гаран суглаанууд үнгэргэгдөө. Залуушуулай эдэбхитэд отрядуудтаа 50 элидхэл уншаа. Тиихэдэ студентнэрэй өөhэдынь хүсөөр 31 концерт наадан табигдаhан байха юм. Эндэ эдэнэрэй үшөө нэгэ hайн юумэн тухайнь хэлэлтэй. Студентнэр отрядуудайнгаа ажабайдал бултанда мэдээжэ болгохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хэhэн байна. Тингэжэ тэдэнэр 9 тусхай бүлэгүүдые бии болгоhон юм. Эдэ бүлэгүүдынь 29 ханын, 24 фото-зурагай газетэнүүдые, социалис мүрысөө харуулhан дайшалхы болон «сахилгаан» хуудаhануудые гаргаа. Студентнэрэй хүсөөр пионерэй 2 лагерь нээгдэhэн байна. Тус лагерьнуудта 43 үхибүүд амараа. Элениинь июлиин 20-до нээгдээ бэлэй. Лагерьнуудые нээлгэ дээрэ отрядуудай ажалай түрүүшын дүнгүүд гаргагдаhан юм. Гадна, энэ үдэр хүбүүд, басагадта «1975 оной студентнэрэй барилгын отрядай» значогууд барюулагдажа, тэдэнэр БАМ баригшадай эбтэй эетэй бүлэдэ абтаhанда тоологдоhон байна. Баяр баясхалангай үдэрые залуушуул спортивна мүрысөөнүүдээр, концерт наадаар үдэшөө hэн.

«Байгал» отрядай гэшүүн габшагай ажалай үдэр-июлиин 20-до хүдэлжэ олоhон 4.400 түхэригөө «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Эхэ оронойнгоо сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэгшэдэй дурасхаал мүнхэлхэ» жасада ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой счёдто оруулhан байна. Энээнhээ гадна, тус отрядууд өөhэдынгөө бүридэлдэ дайнай болон ажалай ветерануудые отрядайнгаа хүндэтэ гэшүүнээр оруулхын түлөө тэмсэhэн юм. Иимэ hайн hайхан эрхэ «Байгал-1», «Россия» отрядуудта олгогдоо hэн.

Отрядуудай эдэ бүхы хэрэгүүдээ ябуулхадань, тэдэнэй партийна бүлэгүүд горитойхон хубитаяа оруулhан. Тэдэнэй дунда 43 коммунист болон КПСС-эй гэшүүндэ кандидат хүдэлөө. Залуушуулай арбанай нэгэн шахуу коммунист гү, али КПСС-эй гэшүүндэ кандидат байгаа.

Август hарын туршада отрядуудай дунда «КПСС-эй XXV съездэдэ — габшагай ажал» гэhэн ажалай эстафетэнүүд үнгэргэгдөө. Тиихэдэ эстафетын тусхай альбом хэгдэhэн юм. Энэ альбом соо барилгын студентнэрэй 8 отряд бүхэн тус тустаа хэжэ байhан ажалайнгаа бүхы талануудые харуулhан байна.

Ленинградай барилгын студентнэрэй «Байгал» отряд хоёр hарын туршада горитойхон хэмжээнэй ажал хээ гэхэ зуураа, тус отрядай 10 хүнhөө бүридэhэн политотделшье тэрэнэй урда табигдаhан гол зорилгонуудаа бэелүүлээ гэбэл алдуу болохогүй.

А. ТАРЯШИНОВ,
ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой ССО-гой штабай комиссар.

ХҮДЭЛМЭРИШЭД УРМАШУУЛАГДАБА

Буряадай мебель хэдэг ба модо болбосоруулдаг комбинадай коллектив партиин XXV съездэдэ зорюулан дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаад, эршэтэй шангаар хүдэлжэ байна. Үдэр, неделиин, hара бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Социалис мүрысөөнэй дүн согсолон гаргагдажа, эрхимлэгшэд ходол урмашуулагдана. Найма hарын даабари дүүргэгдэhэн, үлүүлэн дүүргэгдэhэн юм. Товарна продукци гаргалга 658 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ бэлэй. Ажалай бүтээсэ 5,9 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Сентябрь hара соо продукци гаргалга мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ.

Манай комбинадай коллектив туйлаhан амжалтаяа улам арьбадхаха гэhэн зорилго урдаа табина. Тиигэжэ үдэрhөө үдэртэ ажалайнгаа эршые улам шангадхана. Социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаhан бүлэг хүдэлмэришэд hаяшаг урмашуулагдаа. Комбинадаймнай 67 хүдэлмэришэдтэ коммунис ажалай ударнигай, 13 хүдэлмэришэдтэ эрхим мэргэжэлтэн гэhэн нэрэ олгогдобо. Ажалай түрүүшүүл бүри hайнаар хүдэлжэ, hайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула тэмсэжэ оробо.

Н. ЖУРАВЛЕВ,
Буряадай мебель хэдэг ба модо болбосоруулдаг комбинадай профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. М. ВОРОБЬЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын хүдөө ажахын органуудта олон жэлэй туршада hайнаар ажаллаhанайнь түлөө Ивалгын гидромелиоративна техникумэй директорэй орлогшо Михаил Мамонтович **Воробьевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной октябриин 3.

СОВЕТ ОРОН ШЭНЭ hОНИН

КУБАНИИН СААХАР

КРАСНОДАР. (ТАСС-ай корр. В. Калишевский). Кубаниин саахар үйлэдбэрилэн гаргадаг предприятинууд шэнэ ургасын свеклоhоо 100 мянгадахи тонно саахар болбосоруулба.

Кубань халаа саахар үйлэдбэрилдэг ехэ район болоно. Саахар үйлэдбэрилдэг 17 завод эндэхи хото городуудта, hуурин тосхонуудта хүдэлдэг юм. Мүнөөнэй техническэ лининүүд сүүдхэ соо 500 мянга шахуу центнер саахарай свёкло болбосоруулха аргатай.

КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ Кубаниин саахар үйлэдбэрилэгшэд түсэбөөр хараалагдаhанhаа hураггүй ехэ, эрхим шанартай продукци гаргахые уялгалаа.

ФЕРМЭНҮҮДТЭ — ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛ

КИЕВ. (ТАСС-ай корр. П. Бучель). Украинын малай тэжээл бэлдэгшэд витаминтай үбhэнэй гурил үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб октябриин эхеэр дүүргэбэ. 853 мянган тонно гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 240 мянган тонноор ехэ гурил татаhан байна.

Шэмэтэ тэжээл бэлдэжэ үргэлжэлhөөр. Республикын колхоз, совхозууд үбhэнэй гурил, силос ба сенажай нөөсэ баялигуудые үргэдхэхын тула бүхы аргаяа хэрэглэнэ.

ГАБШАГАЙГААР АЖАЛЛАБА

КОСТРОМА. (ТАСС-ай корр. В. Пашин). Хартаабха малталгын техникэ областиин полинууд дээрэhээ гаража ошоbо. Таряашад социалис уялгануудаа дүүргэжэ, 17,5 мянган гектар эзэлhэн «хоёрдохи хилээмэ» хуряажа абаа.

Энэ амжалтань ехэ үндэhэ баримтатай. Байгша ондо бүхы ажахынууд хартаабха малталгын элдэб техникэ дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэhэн байха юм. Олон механизаторнууд комбайн бүхэниие hайнаар хүдэлгөө — мянган тонно хартаабха малтаа.

ЗУУ МЯНГАДАХИ «НИВА»

РОСТОВ-на-ДОНУ. (ТАСС-ай корр. К. Филипповский). Ороохо хуряалгын самоходно «Нива» гэжэ зуу мянгадахи комбайн «Ростсельмаш» заводой хабсаргалгын цехhээ гаргагдаба.

«Нива» гэжэ комбайниие 1973 оной август hарада олоорнь гаргажа эхилээд, предприятиин коллектив богони болзор соо иимэ түхэлэй машиные жэгдэ hайнаар бүтээжэ байнхай. Предприятиие шэнэдхэн hайжаруулhанай, үйлэдбэриин шэнэ хүсэ, ажалай түрүү арга онол нэбтэрүүлhэнэй ашаар комбайн бүтээгшэд амжалта туйлана. Цехүүдтэ нарин hайн автомат лининүүд ашаглалгада оруулагдаа. Комбайн хабсаргаха хоёрдохи лини гол конвейертэ хүдэлгэгдэнэ.

Гол конвейерэй бүхы гурбан халаан зуу мянгадахи комбайниие хабсаралгада хабаадаба. Эрхим түрүү слесарь-турашгша Е. Козьменко, тэрэнтэй хамта хүдэлдэг залуу хүбүүн В. Карташов гэгшэд машина хабсаргажа дүүргэжэ ажал даалгагдаhан байна.

САМОТЛОРОЙ НЕФТЬ

ТЮМЕНЬ. (ТАСС-ай корр. П. Рябов). Энэ ашагта малтамалай хэбтэшын ашаглалгада оруулагдаhанhаа хойшо Самотлорто 200 миллион тонно шэнгэн түлишэ абтаба. олзоборилготой тогтоогдоhон болзорhоо нилээн урид энэ хэмжээндэ хүрэhэн байна.

Нефть хурдан түргөөр абаха талаар Самотлорто туйлагдаhан хэмжээн дэлхэй дээрэ оройдоо үзэгдээгүй юм. Инженернүүд өөрсэ шухаг шиидхэбэринүүдые ажал хүдэлмэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар энэ туйлагдаба.

ХҮДЭЛМЭРИШЭН БОЛОБО

ТБИЛИСИ. (ТАСС-ай корр. В. Байбурт). РКСМ-эй бүхэроссин III съезд дээрэ В. И. Ленинэй үгэ хэлэhэнhээ хойшо үнгэрhэн 55 жэлэй ойн хүндэлэлдэ республикын фабрика, заводуудта, колхоз, совхозуудта залуу хүдэлмэришэдэй үдэр үнгэргэгдэбэ.

Түсэбтэ табан жэлэй ажалай түрүүшүүл, «Өөрынгөө түлөө, тэрэ хүбүүнэй түлөө» гэhэн уряа доро ажаллагша социалис мүрысөөндэ илагшад ба суута баатарнуудай, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, новаторнуудай хамта Тбилисин Актёрой байшанда үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлэй слёдто сугларhан байгаа. Баярай оршон байдалда залуушуул хүдэлмэришэн болобо.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө, партиин съездэдэ Ленинскэ комсомолой элхэгэй рапортда гар табиха эрхэ хүртэхын түлөө мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уряатайгаар слёдэ хабаадагшад Грузиин бүхы залуушуудта хандаа.

УЯЛГАА БОЛЗОРhООНЬ УРИД ДҮҮРГЭЭ

КАРАГАНДА. (ТАСС-ай корр. В. Алянин). «Карагандауголь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ уурхайн горнягууд жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур 150 мянгадахи тонно шулуу нүүрhэ малтаба. Тингэжэ коллективэй жэлэй социалис уялга түрүүлэн дүүргэгдэбэ.

Шахтёрнуудай ажалай бүри үргэдэhэн, эмхидхэл hайнтай байhанай, шэнэ техникэ шадамараар хэрэглэhэнэй ашаар иимэ ехэ амжалта туйлагдаба.

СТАНАЙ ТҮРҮҮШЫН МИЛЛИОН

ДОНЕЦК. (ТАСС-ай корр. А. Тертычный). Эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа заводой [illegible] станда миллиондохи [illegible] эрхим hайн шанартай [illegible] хабтайлгадаба.

Коллектив тус [illegible] проектнэ хүсэе боло[illegible] урид ашаглаа. Жэл [illegible] миллион тонно метал[illegible] лулагдажа байна. [illegible] Эсэгэ ороной шэнэ [illegible]гэнүүдые нэбтэрүү[illegible] ашаар стан арбалагаа [illegible] гэ, бата найдамтай [illegible] ажал хүнгэн юм.

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ — КОСМОНАВТНУУД[illegible] ВЫМПЕЛ

КИШИНЕВ. (ТА[illegible] корр. В. Новосадов). [illegible]дерскэ торгон будэ[illegible] надай «Электрофа[illegible] «Молдавкабель» завод[illegible] ба Днестр мүрэн шадар[illegible] бэрин бусад предприяти[illegible] комсомол-залуушуулай [illegible]лективүүд СССР-эй [illegible]навтнуудай дамжуулгын [illegible] түлөө мүрысөөнэй [illegible]

КПСС-эй XXV [illegible] циалис мүрысөө[illegible] хотын залуушуулай [illegible] коллективтэ дамж[illegible] вымпел барюулагдаа.

Стахановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойдо

АРАД ЗОНОЙ ЗАЛИРШАГҮЙ ҮҮСХЭЛ

ДҮШЭН жэлэй саада, 1935 оной август һарын 31-нэй үдэр. Донбассай «Центральная — Ирмино» шахтын забойщик Алексей Стаханов нэгэ халаан соогоо аяар 102 тонно нүүрһэ оньһожоруулһан түмэр балтаар сабшан гаргажа, нормоёо 14 дахин дүүргэһэн. Тиимэ залуу шахтёр орон соогоо суурхахаар тиимэ ехэ ажалай амжалта туйлааб гэжэ хүсэд мэдээшьегүй байгаа бээзэ.

Харин сентябриин 2-то «Правда» газетэдэ «Забойщик Стахановай үндэр ехэ амжалта» гэһэн тобшохон мэдээсэл гаража, шахтёрой үүсхэлтэ ажал дэмжэгдэһэн байгаа. Энээнэй удаа оройдоол дүрбэн үдэр үнгэрөөд байхада, Алексей Стахановай энэ үүсхэлые түрүү шахтёрнууд халуунаар дэмжэжэ, тэрээнтэй социалис мүрысөөн эхилээ гэжэ «Правда» мэдээсээ һэн. Саашадаа Донбассай шахтёрнуудай шэнэ техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, үндэр ехэ амжалта туйлаһан тухай үдэр бүри бэшэхэ зуураа, «Ганса нэгэн хүнүүдэй мүрысөөнһөө үргэн олонитын мүрысөөндэ орое» гэһэн уряа гарган һэн. Тиигэжэ манай Коммунис партиин түбэй орган бүхы совет орон дотороо ажалай үндэр бүтээсэ туйлаха хүсэн — үргэн олонитын социалис мүрысөөнэй шэнэ шата болохо стахановска хүдэлөөе халуунаар дэмжэһэн байгаа.

Стахановска хүдэлөөндэ зорюулан, «Донбасста туйлагдаһан шухала үүсхэл» гэһэн түрүү бэшэг сентябриин 11-дэ «Правда» газетэ толилоо һэн. Энэ түрүү бэшэг соонь социализм байгуулгын үедэ мүрысөөнэй дүүргэхэ үүргэ тухай В. И. Ленинэй һургаал дэлгэрэнгыгээр тайлбарилагдаһан байна.

Совет засагай тогтоһоор эгээ хоёр һара үнгэрөөд байхада бэшэһэн «Мүрысөөе яажа эмхидхэхэб» гэһэн статья соогоо Ленин багша имагтал социализм хадаа хүн түрэлтэнэй түүхэдэ тон түрүүлэн мүрысөөе үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэн, олонитэ ажалшан арад зониие шэнэ ажабайдал байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадуулжа, арадай дундаһаа барагдашагүйгөөр бурьялан сорьёлжо байгаа булаг шэнги оюун бэлигые үргэнөөр хэрэглэхэ арга боломжо олгоно гэжэ сэсэн мэргэнээр зааһан бэлэй.

Анха түрүүшынхеэ В. И. Ленинэй энэ статья 1929 оной январиин 20-до мүн лэ «Правда» газетэдэ хэблэгдэжэ, манай орон дотор социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлгын гол шухала программа болоһон шуу. Уданшьегүй апрель һарада болоһон ВКП(б)-гэй XVI конференци нэгэдэхи табан жэлэй түсэб баталан абаад, «Советскэ Союзай бүхы хүдэлмэришэд болон ажалша тарияашадта» гэһэн Хандалга гарагаһан байгаа бшуу.

«Нүхэдүүд! — гэжэ Хандалга эхилээ һэн, — Манай оронной ажалшадай урда хүн түрэлтэнэй түүхэ угаа ехэ зорилгонуудые табинхай.

Бидэнэр хадаа түүхэтэ богонихон хугаса соо түрүү капиталис гүрэнүүдые техникэ-экономическа талаараа хүсэжэ булин гараад, бүхы арадайнгаа ажахые социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгаха ёһотойбди... Ленинскэ комсомолой болон хэблэлэй үүсхэлээр энэ жэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тон ехэ хүсэтэй үргэн олонитын хүдэлөөн болоно байна».

Багша Ленинэй һургаалай ёһоор түрэл партимнай уряалаар түрүүшын табан жэлэй эхиндэ социалис мүрысөөн бүхы орон доторнай үргэнөөр дэлгэрээ бэлэй. Тиигэжэ олонитэ хүдэлмэришэд болон таряашадай залиршагүй эдэбхи үүсхэлые хүгжөөһэнэй ашаар нэгэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэһэн байгаа.

Хоёрдохи табан жэлэй эхээр арадай ажахын бүхы һалбаринуудта — промышленностьда, транспорт болон хүдөө ажахыдашье шэнэ техникые шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, хуушарһан техническэ нормонуудые шэнэлхын түлөө социалис мүрысөөн бадараа һэн. Тиигэжэ олон миллион хүнүүдэй энэ мүрысөөндэ оролсоходонь, партии хадаа «Арадай ажахые шэнэдхэн хубилгалгын үедэ техникэ хамагые шиидхэхэ юм!» гэһэн лозунгдо нэмэлтэ болгон, «Кадрнууд бүхы юумэ шиидхэнэ!» гэһэн шэнэ уряа гаргаа бэлэй. Энэ шэнэ удхатай социалис мүрысөөн 1935 ондо стахановска хүдэлөөн гэжэ алдар суутай болоо һэн.

Дүшэн жэлэй урда тээ манай орон дотор хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрһэн стахановска хүдэлөөнэй түүхэ тухай тобшохоноор хэлэхэдэ иимэ байһан гээшэ. Зүгөөр энэ хүдэлөөн хадаа тэрэ сагай түрүү техникые гүйсэдөөр шудалжа, ажалай үндэр дээдэ бүтээсэ туйлажа, социалис Эхэ оронойнгоо баялигые улам саашань хүгжөөхэ, совет арадайнгаа ажаһуудалые бүри һайжаруулха гэһэн зорилготойгоор ажалладаг шэнэ түхэлэй олон миллион хүдэлмэришэдэй ургажа гараһанай ашаа үрэ мүн шуу.

Манай Буряадай автономито республикада бүхы орон доторхи шэнгеэр 1935 оной октябриин эхээр стахановска хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэржэ захалаа бэлэй. Октябрь һарын 4-дэ «Бурят-Монгольская правда» газетэдэ «Паровозо-вагонно заводто стахановска хүдэлөөн эхилээ» гэһэн түс заводой паровоз хабсаралгын цехэй түрүү хүдэлмэришэн В. Рединэй бэшэг толилогдожо, Октябриин революциин XVIII жэлэй ойтой дашарамдуулан социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряал һан байна. Удаань «Стахановска хүдэлөөе эмхидхэхэ хэрэгтэй» гэһэн түрүү бэшэг соо газетэ хадаа энэ хүдэлөөе эмхидхэхэһээ гадна, тэрэниие саг үргэлжэ хүтэлбэрилэн ударидажа, нэгэ хэды түрүү хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнһөө үргэн олонитэ социалис мүрысөөн болгоё гэжэ бэшэһэн байна.

Иигэжэ манай Коммунис партиин түбэй орган «Правда» газетын жэшээгээр «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят-Монголой комсомолец» болон аймагуудай, мүн олон хэһэгээр хэблэгдэдэг газетэнүүд стахановска хүдэлөөнэй үдэрһөө үдэртэ үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байһыень харуулжа эхилээ һэн. Шэнэ техникые шудалан, ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, хуушарһан техническэ нормоёо үдэрһөө үдэртэ олон дахин үлүүлэн дүүргэдэг ажалай түрүүшүүл завод, фабрика болон барилганууд дээрэ улам олошороо һэн.

Тэрэ гэһээр гуша гаран жэл үнгэрөөд байхада СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар хоёр дахин һунгагдаһан, орон доторoo суурхаһан хүдэлмэришэн, гүрэнэй ажал ябуулагша болоһон Е. Курочкин «Правда» газетэдэ толилогдоһон «Һайнта даа, нүхэдүүдни» гэһэн статья соогоо иигэжэ бэшээ һэн: «Манай үе сагай хүнэй ажабайдал тухай бэшэһэн номууд соо дахин дахин уншахаар хуудаһанууд олон байдаг. Намда эгээл шухалань юуб гэхэдэ, минии ажал хүдэлмэри тухай, минии арад зон тухай хөөрэһэн хуудаһануудынь тон һонирхолтой байдаг».

Гансахан хүдэлмэришэд бэшэ, мүн колхоз, совхозуудай ажалшад иигэжэ бэшэдэг байна. «Коммунис ажалай ударник. Энэ омогорхохоор лэ үгэ байна даа, — гэжэ Сэлэнгын совхозой суута һаалишан Александра Цыгунова «Правда» газетэдэ 1960 оной майн 27-до бэшээ һэн, — Тэдэнэр эгээл түрүүлэн эхилээ һэн гэжэ бидэнэр тухай коммунизмын үедэ бэшэхэл ёһотой. Иимэ ехэ хүндэ, этигэл найдабари бидэнниие баярлуулхаһаа гадна, олон юумэндэ уялгална гээшэ. Үнэн сэхыень хэлэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэй намар намда олгогдоһон коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргые харюулхын түлэ бүрил һайнаар ажаллаха ёһотойб».

Коммунизм байгуулхын түлөө бүрил һайнаар ажаллаха ёһотойбди гэжэ бүхы совет арад зон үнэн сэдьхэлһээ оролдожо байна бшуу. Жэшээ болгон манай Буряадай республикые абаад үзэел. Мүнөө хахад жэлэйнгээ түсэбые промышленна предприятинууд 102 процент дүүргэв. Мүн хүдөөгэй ажалшад гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө 106 процент, һү — 102 процент, үндэгэ — 103 процент, ноохо 241 процент дүүргэһэн байна. Тиигэжэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын тоогоор гүрэнэй даабари яһала ехээр үлүүлэгдээ бшуу.

Манай республикын ажалшад «КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөн тухай» партиин Центральна Комитедэй тогтоолые халуунаар угтан абаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай колхозникууд 1975 ондо таряа хураалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, гүрэндөө түсэбһөө гадуур таряа ехээр тушааха гэһэн республиканска социалис мүрысөө үүсхэбэ.

Тэдэнэй жэшээгээр манай республикын хүдөөгэй ажалшад богонихон болзор соо таряагаа хуряажа дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой, Хориин аймагай Анаагай, Яруунын аймагай Нарһатын совхозуудай ажалшад эршэтэйгээр мүрысэн ажаллажа байна.

Совет арад зоной иимэ бадарма эдэбхи үүсхэлые манай Коммунис парти, Советскэ правительство халуунаар дэмжэнэ. «КПСС-эй Центральна Комитет дурсагдаһан үүсхэлые үндэрөөр сэгнэнэ, эдэнь совет хүнүүдэй патриотизмые, партиин хараалһан түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ тэдэнэй саг үргэлжэ эрмэлзэдэг байһанай али тодо гэршэ жэшээ болоно гээд тоолоно, түрүүшүүлэй жэшээ халан абахынь коммунистнууд, комсомолшууд болон бүхы ажалшадые уряална» — гэжэ партиин Центральна Комитедэй тогтоол соо онсолон хэлэгдэнэ.

Тиигэжэ КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай партиин Центральна Комитедэй абаһан тогтоол бүхы совет арадые шэнэ амжалтада зоригжуулна. Юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлэй түгэсхэлэй ойртохо бүри бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн улам бүри эршэ хүсэтэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр һалбаран дэлгэрнэ.

«Өөрынгөө бүхы ехэ багашье, мүнөө үеын холые хараалһан саашанхишье ажал хэрэгээ бүтээхэдээ, парти хадаа арад зоной залиршагүй үүсхэл эдэбхидэ, үргэн нитэ ажалшадай хилэ хизаааргүй дэмжэлгэдэ түшэглэнэ» гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэлэһэн байна.

Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ тон түрүүлэн байгуулагдаһан социалис гүрэнэй бүхы арад зон стахановска хүдэлөөнэй эхилһээр дүшэн жэлэй ойн ехэ һайндэрые тон ехэ амжалтатайгаар угтажа байна.

Б. ДОНДОКОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

Айл бүхэндэ—газетэ, журнал

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

«Востоксибстройтранс» трестын автомобильна 8-дахи базада 1976 ондо — КПСС-эй XXV съездын болон жэлдэ хэблэгдэн гарадаг газетэ ба журналнуудта захиалга эмхитэйгээр үнгэрэжэ байна. Тус базын хэблэл тараалгада түлөөлэгшэ нитын совет эмхидхэнхэй. Тэрэниие Фёдор Георгиевич Руднев хүтэлбэрилнэ. Энэ нүхэр партийна организациин даабарида харюусалгатайгаар хандажа, энэ хүдэлмэриие жэл бүри һайнаар үнгэргэдэг болонхой. Байгша ондо баһал ехэ оролдолго гаргана.

Фёдор Георгиевич Рудневай үүсхэлээр автобазын участок, жолоошодой колонно бүхэндэ хэблэл тарааха нитын түлөөлэгшэд томилогдонхой. Хэблэл тарааха тухай асуудал предприятиин партийна организациин бюрогой ээлжээтэ заседани дээрэ харагдаһан, эдэбхитэдтэ туһатай зүбшөөл үгтэһэн байна. Партбюрогой секретарь Ю. Т. Титов энэ хүдэлмэриие хинан шалгажа байдаг юм.

Автобазын нэгэдэхи колоннодо ажалладаг хэблэл тарааха нитын түлөөлэгшэ Александра Николаевна Степанова ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, ерэхэ жэлэй газетэ ба журналнуудта захил абаха хүдэлмэриеэ эмхитэйгээр дүүргэбэ. Мүн хэблэл тараагшад Клавдия Дмитриевна Ворожищева, Галина Александровна Мальцева гэгшэд һайнаар хүдэлнэ.

Тус автобазада хамта лээрэ 400 гаран хүн хүдэлдэг юм. Бүхы хүдэлмэрилэгшэдынь хорёод хоногой турша да ерэхэ жэлэй газетэ, журналнуудта захил хэжэ дүүргэһэн байна. Зарим хүнүүд 7—8 ондоо газетэ, журнал захиба. Түбэй газетэнүүдые захигшадай тоо нёдондоной-хиһоо нилээд олошороо.

Н. ХАЗАГЛЕВ.
Улаан-Үдэ хото.

Зүүн Сибириин граждан авиациин управлениин Улаан-Үдын предприятиин коллектив КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай һайн дүнгүүдые туйлана. Тэдэнэр үйлэдбэриин графигые мүнөө 9 хоногоор уридлажа ябана. Предприятиин хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэй үйлэдбэриин түсэб бүхы талаарнь декабриин 20 болотор дүүргэхэ зорилго табяад, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн хүдэлнэ.

БЭЛЭГ БОЛГОН

Предприятиин гурбадахи цехэй Иван Александрович Хороших гэгшын хүтэлбэрилдэг халаанай коллектив табан жэлэй түгэсхэхы оной түсэб дүүргэһэн тухайгаа бултанһаа түрүүлэн мэдээсэбэ. Тус халаанай Ф. П. Суворов А. И. Анесов хоёрой ударидадаг бригаданууд энэ жэлэйнгээ түсэбые сентябриин 8-да дүүргэһэн юм.

Жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн энэ халаанай хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон байна. Тиигэхэ зуураа тэдэнэр энэ үбэлдөө ашаглагдаха самолёдуудые гансал «эрхим», «һайн» шанартайгаар заһабарилха гэжэ шиидэһэн юм. Мүнөө бүхы самолёдуудайнь гурбанай хоёр хуби эрхим шанартайгаар заһабарилагданхай. Энэ хүдэлмэридэ Ленинэй ордено Д. Т. Боржонов, В. И. Швецов, В. С. Воробьев болон бусад онсо шалгараа.

И. ХРАПУНОВ.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Хосе А. Эчеверриин нэрэмжэтэ Кубын завод «Карибе-416» гэжэ маркын телевизорнуудые бүтээн гаргадаг юм. Полупроводнигуудые үргэнөөр хэрэглэһэн энэ түхэлэй телевизорнууд шанар һайнтай байдагаараа суурхадаг. Байгша ондо иимэ түхэлэй 20 мянган телевизор үйлэдбэрилэгдэхэ. Харин 1977 ондо зуу мянган хэһэг найманда гаргагдаха байна. Телевизор бүтээн гаргаха хэрэгтэнь Кубын инженернүүдтэ совет мэргэжэлтэд ехэ туһа үзүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой инженер Маргарита М. Фернандес шэнэ телевизорнуудые шалган тараажа байна.

Пренса Латина —
ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

МИКРОБИОЛОГУУДАЙ СЪЕЗД

ВАРШАВА. Микробиологуудай бүлгэмэй бүхэпольшын съезд Люблин хотодо болжо дүүрэбэ. Съезд гурбан үдэрэй туршада хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада Польшын микробиологиин талаар туйлагдаһан амжалтанууд тухай съездэ хабаадагшад научна 460 элидхэл хэлэһэн, мэдээсэл хэһэн байна.

ГАВАНЫН ПОРТДО

ГАВАНА. Эндэхи портдо эршэтэ ажал бурьялна. Кубын бүхы эд бараанай эрьесэй 60-аад шахуу процентнь энэ порт дээгүүр гарадаг юм. Совет далайн корабльнууд энэ олошороо ерэжэл байдаг. Энэ хэрэгтэй машина болон түхеэрэлгэнүүдые тэдэнэр эндэ худар асараад, Кубын ороношань худалдадаг занһалта эд бараа абаашана.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАРЯАЛАН

УЛААН-БААТАР. Монгол комбайнер МНР-эй Ажалай Герой Г. Алтанхүү тэрэнэй совет нүхэр А. В. Лозовой хоёр үниншэй нүхэсэдэг. Арадай Монголой орооһото томо ажахынуудай нэгэн болохо «Бороо-Гол» гэжэ гүрэнэй ажахын газар дээрэ эдэ нүхэд дүрбэлөө халан ажаллана. Эндэхи таряашад энэ ондо үндэр баян ургаса уршаа. Гэбэшье оройтожо, хүдөө бэшээр эдеэшэһэн, таряа һалхинһаа болошо эрьехэ хүрэшэһэн таряае хурялгаһаа тон орёо байгаа. Монгол, совет механизаторнуудай шадамар бэрхээр ажаллаһанай, эб найрамдалаар арьбадхагдаһан эдэнэй онол шадабариин, бэе бэедээ туһалалсалгын ашаар таряа хураалга һайнаар үнгэрнэ.

Угталайхид түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана.

БОЛГАР ЭЛЕКТРОНИКЫН ЕРЭЭДҮЙ

СОФИ. Үндэр, найдамтай эршэ — Болгар электроникын мүнөө үеын шэнжэ иимэ юм. Гансал 1974 ондо энэ һалбариин продукциин хэмжээн 18,8 процентээр ургаа. Электронно тоолон тодорхойлолгын машинануудые, калькуляторнууд болон үйлэдбэриие автомат аргаар хүтэлбэрилэлгын приборнуудые хилын саана худалдалга 25 процент дээшэлээ.

ИНСТИТУДАЙ ОЙН БАЯР

БУДАПЕШТ. Физическэ шэнжэлэлгэнүүдэй түбэй институт (ВНР) хорин табан жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ. Теоретическэ болон практическа орёо асуудалнуудые шэнжэлжэ байдаг хоёр мянгаад эрдэмтэд, техникүүд эндэ мүнөө хүдэлнэ.

Венгер эрдэмтэ физигүүд Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудай эрдэмтэдтэй олон жэл соо бата харилсаа холбоотойгоор ажаллана. Эндэ, жэшээнь, СССР-эй туһаламжаар атомна реактор байгуулагданхай. Институдай бүлэг мэргэжэлтэд Дубнадахи ядерна шэнжэлэлгын нэгэдэмэл институдта хүдэлнэ. Аха дүү оронуудайнгаа нүхэдтэй хамта тэдэнэр ядерна физикын асуудалнуудые шиидхэлсэнэ.

ШЭНЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭ

ПРАГА. Чехословак конструкторнууд телевизионно дамжуулга хэхэ «Зона-2» гэжэ шэнэ түхеэрэлгэ бүтээбэ. Энэнь ойрын сагта үйлэдбэрилэгдэжэ, Советскэ Союз болон социалис хани барисаанай бусад оронуудта худалдагдаха юм.

«Тесла» — электронно, телефонно, радиогой болон телевизионно аппаратура үйлэдбэрилхэ талаар мэргэжэһэн дэлхэй дээрэ суутай фирмэ. Продукциингаа хахадыень «Тесла» хилын саана, нэн түрүүн Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудта худалдадаг.

«КАМАЗДА» ХЭРЭГЛЭГДЭХЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭНҮҮД

ВАРШАВА. Ашаанай автомашинануудые хамтаржа үйлэдбэрилэн бүтээхэ тухай хэлсээнэй үндэһөөр 1976—1980 онуудта СССР ПНР хоёр хоорондоо 1,3 миллиард злотын сэнтэй наймаа хэхэ байна. Энэ хэлсээнэй ёһоор Камска заводто хэрэглэгдэхэ автомобильнуудай тормозой түхеэрэлгэ, клавишта переключательнуудые СССР Польшоһоо асараад, орондонь «Камаз» гэжэ совет машинануудые Польшо эльгээхэ юм.

ОЛОНИИТЭДЭ ЭКОНОМИЧЕСКА ЭРДЭМ

УЛААН-БААТАР. Монголой хүдэлмэришэд, алба хаагшадта экономическа эрдэм олгохо үргэн программаар хэшээлнүүд эхилбэ. Энэ жэлдэ зуу мянга гаран хүн экономическа эрдэмэй үндэһэ һуури шудална. Ажалшадай экономическа эрдэмые дээшэлүүлхэ тухай МНРП-гэй ЦК-гай тогтоолтой таарулдуулан, иимэ хэшээлнүүд хоёрдохи жэлээ эндэ үнгэрэгдэнэ.

ҮЙЛЭДБЭРИИН ТУСХАЙ ШЭГЛЭЛ БА ХАМТАРАЛ

БЕРЛИН. Социалис экономическа харилсаан ГДР-эй арадай ажахыда ехэ нүлөө үзүүлдэг болоо. Һүүлэй үедэ СССР болон бусад оронуудтай хамта республика үйлэдбэриин тусхай шэглэл ба хамтарал тухай удаан болзорой 270 гаран хэлсээ баталаа.

ТАБАН ЖЭЛЫЕ — БОЛЗОРҺОО УРИД

БУДАПЕШТ. Эндэхи «Икарус» гэжэ автобусой заводой коллектив табан жэлэйнгээ түсэбые гурба һараар урид дүүргэв. 1970 ондо тэрэнэй конвейерһээ 6 мянган машина гараһан һаа, харин энэ жэлдэ 10 мянган машина бүтээгдээ. Автомобиль бүтээлгэдэ социалис экономическа харилсаанай хүгжэһэнэй ашаар иимэ ургалта болобо.

АЛИШЬЕ ТАЛАДА АША ҮРЭТЭЙ

СОФИ. Совет проектээр тракторай завод Болгариин Карлова хотодо бодхоогдобо. Хамтарал тухай хэлсээнэй ёһоор, СССР-һээ Карлова руу тракторнуудай зарим шухала зүйлнүүд эльгээгдэнэ. Завод продукциингаа ехэнхи хубиие манай орондо эльгээдэг, тэрэнэйнгээ түлөө Болгари «Беларусь» түхэлэй 5 мянган трактор жэл бүри абадаг байха юм.

(ТАСС)

ШЭНЭ НОМ

ҮЛЬГЭРШЭНЭЙ БЭЛИГ

Арадай аман зохёол ба ульгэршэн! Энэ хоёр үгэ таһаршагүй холбоотой, тиимэһээ тус тусынь хаража болохогүй. Урдын урда сагһаа хойшо арад зоной зохёоһон ульгэр домог, таабари, онтохонуудые һонор мэргэн сэжэтэй, хүүрэшэ зугаашан үбгэд, хүгшэд хүүнэн хөөрэжэ, үеһөө үедэ дамжуулдаг байгаа. Арадай оюун бэлигэй орьёлоон соохоо мүндэлһэн ульгэрнүүдые миил хөөрэдэггүй, харин уран найруулгыень бүри гоё болгожо, удхыень һайжаруулжа хөөрэдэг заншалтай байһан юм. Тиимэ ульгэршэдэй нэгэн Үнгын голой хүбүүн П. М. Тушемилов болоно. Бэлигтэй бэрхэ ульгэршэнэй мэдэхэгүй ульгэр гэжэ байгаагүй. Буряад арадай дунда үргэнөөр дэлгэрһэн ульгэрнүүдэй олонхинь үбгэнэй һонор мэргэн сэжын оёорһоо зэдэлэн ханхинаһан байха юм.

Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Р. А. Шерхунаевай «Буряад ороной дуушан» гэжэ ном Эрхүүдэ гараһан. Арадай ульгэршэд, жэшээнь, П. Петров, П. Дмитриев, А. Тороев гэгшэдэй зохёохы ажал тухай гэхэ гү, али тэдэнэй хөөрэһэн ульгэрнүүдые шэнжэлһэн номууд хэблэгдэһэн юм. Харин энэ ном доторoo Папа Тушемиловэй зохёохы ажалай, мүн ажаһуудалай тон шухала зүйлнүүдые харуулхаяа оролдоо. Хэнэйшье мэдэһээр, П. Тушемилов ямаршьегүй шүлэг зохёогоод, тэрэнээ дуунай аялгатай таарулан уншадаг байһан шуу. Эдэ бүгэдэнь аман зохёолһоо эшэ үндэһэтэй. Аман зохёолой али бүхы уран аргануудые тон шадамараар хэрэглэжэ, ульгэр бүхэнөө дундаршагүй баян удхатай болгодог байгаа. Мэдээжэ ульгэршэн абаһаар ульгэршэн, дуушан болоогүй, харин бага наһанһаа нютагай ульгэршэдэй аман зугаа шагнажа, онсо һайн юумыень сээжэдээ хадууржа абаһан байха юм. «Ульгэршэдые һургаха тусгаар һургуули тиихэдэ байгаагүй ха юм» гэжэ номой автор бэшэнэ. Тиимэшье байжа болоо. Ульгэршэнэй бага наһан арадай аман зохёол яһала һайса мэдэхэ хүнүүдэй дунда үнгэрһэн гэжэ һүүлээрнь бэшэнэ. Нютаг зоной гэхэ гү, али гэр бүлын ёһо заншал иимэ байгаа ха юм. Энэнь ямаршье һургуулиһаа үлүү шэнги һанагдахаар.

Буряад арадай аман зохёолой хүгжэлтэдэ П. Тушемилов ямар нүлөө үзүүлээб? Иимэ зорилго автор табиһан байна. Нилээд хүшэр асуудал. Юундэ? Нэгэдэхеэр, ульгэршэнэй хөөрэһэн бүхы зохёолнуудые шэнжэлхын аргагүй. Тэрэнэй хөөрэһэн ульгэрнүүд тусгаар ном болжо гаргагдаагүй. Хамтын согсолборидо ороһон ульгэрнүүдээрнь шэнжэлэл хэхэнь бэрхэтэй. Хоёрдохёор, ульгэр хөөрэхэ маяг шэнжэ, дуунайнь хухалбари нугалбари, нюдэнэйнь хараса, гарайнь хүдэлсэ, нэгэ үгөөр, бэеэ абажа шадаха гэхэ мэтын тон шухала зүйлнүүд мэдэгдэнэгүй. Тиигэбэшье эрдэмтэ хамаг хэрэгтэй материалнуудые суглуулаад, һайн шэнжэлэл хээ гээшэ.

Арад зонойнгоо алишье үеын байдалые тодо хурсаар, дэлгэрэнгыгээр, тэрэ холын сагай эрхэ байдалда таарама ульгэрнүүдые бэлэглэдэг байгаа. Тэрэнэй хөөрэһэн ульгэрнүүд бүхэли үе харуулһан эпос шэнги зэдэлнэ. Гадна П. Тушемилов дуу дуулахадаа айхабтар бэрхэ, хонгёо гоё хоолойтой байһан юм. Таабари таахадаа, хошоо холбоо үгэнүүдые хэлэхэдээ, үеынгөө үбгэд хүгшэдые ямаршьегүй торгоожорхидог байһан гэхэ. Хэр угһаа дамжажа ерэһэн ёһо заншалай хамаг зүйлнүүдые жэншэдгүй һайнаар мэдэхэ, удхыень тайлбарилан ойлгуулдаг бэлэй. Энэ мэтыень Р. Шерхунаев тон нарииаар шэнжэлжэ, үе үеэрнь хубаажа хараһан байха юм.

Папа Тушемилов гушан томо ульгэрнүүдые мэдэдэг байгаа. Зариманиинь бэшэгдэжэ абтаагүй, мартагдашанхай. Арадай аман зохёол суглуулха хэрэгые нэгэ мүртэнь оруулжа, саг үргэлжэ шалгажа, эмхилжэ байгаа һаа, ехэ һайн бэлэй. Минии һанахада, Үнгын голдо хэлсэгдэгшэ ульгэрнүүдые суглуулжа, тусгаар ном болгожо гаргахаар саг үни хада тулажа ерэнхэй. Хэнэйшье мэдэһээр ,Абай Гэсэрэй бүхы юһэн һэлаае П. Тушемилов фольклорист С. П. Балдаевта хөөрэжэ үгөө һэмнай.

Онтохо, таабари, оньһон болон хошоо холбоо үгэнүүдые уянгалан байжа хөөрэхэһөө гадна, юрөөлнүүдые табидаг байгаа. Хурим түрэ хэхээ һанаһан хүнүүд заабол ульгэршэндэ хандажа, зүбшэл заабари һуража абадаг, түрын найрта байлсахыень уригша бэлэй.

Дайдаһаан далантай
ябаарай,
Дэлхэйһээн дэлэнтэй
жаргаарай!
Түлиһэн галшни ошотоёо
байг,
Түүхэ жаргалшни золтоёо
байг!
Урда ута хормойгоо
Аша гушанартаа
гэшхүүлээрэй,
Хойто ута хормойгоо
Хони хурьгадтаа
гэшхүүлээрэй!

Ямар гоё юрөөлнүүд гээшэб. Юрөөлэй удха, уран найруулгынь маяг хэлбэри хоорондоо таһаршагүй холбоотой, одоо нэгэ аялга дуун шэнги зэдэлнэ бэшэ аал. Иимэ һайхан юрөөл шагнаһан айлшад гансата баясашанхай, сэдьхэлэй эгээ һайхан мэдэрэлдэ абтахал.

Үдэрэймни һанаан,
Һүниимни зүүдэн.
Үедөө үелхэбди,
Наһандаа наадахабди!

Аман зохёолой дээжэ одоо энэ бэшэ аал. Эрхим дээдэ мэргэжэлтэй поэт энэниие хубилгажа, һайн болгожо шадахагүйл. Һайн һайханһаа һабагшатай жанр гэжэ эдэ юрөөлнүүд тухайдань Р. Шерхунаев хэлэнэ. Энэнь зүб. Арад зоной хүндэмүүшэ, урин налгай, гоё һайханаар һонирходог байһые эдэнь харуулна.

«Үхибүүдые ба залуушуулые хүмүүжүүлхэ һургуули» гэжэ бүлэгынь һонирхолтой. Ульгэршэн үхибүүн хоёрой хоорондо хэр зэргэ холбоо барисаатайб, аялга дуунийнь ямар нүлөө үзүүлнэб? Үхибүүд, залуушуул ульгэрэй долгиндо үлгыдүүлжэ, гайхамшагта баатарнуудтай орон соогуур аяншалжа ябаһанаа мэдэнгүй аяншалдаг гээшэ. Имэһээл үхибүүдые, мүн залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ульгэрэй нүлөөн аргагүй бии. Энэниень эрдэмтэ тон зүб тэмдэглээ.

Нэгэ үгөөр, Р. Шерхунаев мэдээжэ ульгэршэнэй зохёохы ажалые алишье талаһаань гүнзэгыгөөр, дэлгэрэнгыгээр харуулһан, үшөө шэнжэлэгдээгүй ульгэрнүүдыень тон зүбөөр тайлбарилһан байна.

Папа Тушемилов бэлигтэй бэрхэ ульгэршэн байһаһаа гадна, мүн поэт, дуушан байһан юм гэжэ эрдэмтэ ойлгуулна. Энээндэнь ямаршье һэжэг түрэнэгүй.

М. ТУЛОХОНОВ
хэлэ бэшэгэй
эрдэмэй кандидат.

СИБИРИИН АРШААНУУД

Кавказай, Крымэй гайхамшаг курортнууд шэнгеэр Сибириин алдаршаха саг ойротоо. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай Газарай гадар талые шэнжэлдэг институдай эрдэмтэд иимэ тобшолол хэһэн байна. Минеральна бодосуудаар элбэг 300 гаран булаг аршаанууд гансал Байгал далай шадар олдоо. Хүнүүдтэ тон таарамжатай 123 аршаан эрдэмтэдэй зохёоһон карта дээрэ тэмдэглэгдэнхэй.

Иимэ аршаануудай нэгэниинь Сибириин нефтьшэдэй хото— Ангарск шадар бии. Тэрэниие элирүүлһэн түүхэ нилээд һонирхолтой юм. Ангарай нефтехимическа комбинадайхид үзэсхэлэн һайхан тужа соо, табан жэлэй урда тээ профилактори (үбшэнһөө һэргылхэ газар) барла бэлэй. Комбинадай хүдэлмэришэд халаануудайнгаа забһарта тэндэ ерэжэ имарлаг врачнуудай адагламжа доро эмшэлүүлдэг болоо.

Профилактори шадар бэдэрэлгын хүдэлмэри хэжэ байһан геологууд газарай эртэ урдын үе һудал соохоо минеральна уһа олобо. Гурбан скважина үрэмдэн малтахын тула нефтэхимическэ комбинадай захиргаан, мүн профсоюзай эмхи 100 мянган түхэриг һомолбо. Эндэхи уһан зүрхэ-һудалай нервын (хии һудалай), эльгэ ба бөөрын үбшэнтэй хүнүүдтэ туһалдаг үнэхөөрөө һайн шанартай байшоо. Эмшэлгэдэ хэрэглэхын тулэ тэрэ уһые кабинедүүд худар дамжуулан оруулһан байгаа. Тиигэжэ комбинадай профилактори санатори болгогдоһон юм.

Эндэхи минеральна уһые профилакторидо хэрэглэхэ тухай нефтехимическэ комбинадай хүдэлмэришэдэй дурадхал бодото дээрэ бэелүүлэгдэв. 300 хүн нэгэн доро эндэ эмшэлүүлжэ шадаха байна. 1976 ондо һууринуудаинь тоо хоёр дахин олон болохо. Эмшэлэлгын-диагностикын кабинесүүд, шабараар ба уһаар аргалха газарнууд баригдахаар хараалагдана.

Ангарскын врачнар элдэб үбшэнүүдые, тайлбарилан хэлэбэл, хүнүүдэй гол үбшэнһөө гадна, бүхы бэе махабадыень эмшэлэн элүүржүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Ангарск шадар олдоһон минеральна уһан шанарайнгаа талаар гайхамшаг «Нарзанһаа» дутуугүй. Мэргэжэлтэд иимэ тобшолол хэнэ. Эндэхи уһан удахагүй Сибириин магазинуудта худалдагдадаг болохо.

Ехэ ехэ предприятинуудай дэргэдэ санаторинууд, профилакторинуудые нээлгэ Прибайкалида юрын ушар болонхой. Минеральна уһануудай элбэг байһан ушар энэ хэрэгтэ лаб туһална.

Новонукутска гэжэ бишыхан тосхон шадархи гипсын уурхайн хүдэлмэришэд ууха уһа газар оороһоо гаргахын тула хэдэн жэлэй урда тээ худагуудые малтажа, мацестинскынхиһээ дутуугүй сероводородтой минеральна уһа олоһон байгаа. Гипсын уурхайн хүтэлбэрилэгшэд 25 хүнэй байхаар профилактори бариха мүнгэ зөөри һомолһон юм. Гэхэ зуура Новонукутска уурхай уданшьегүй ехээр суурхаад, профилакторинь амарха дуратайшуулые бултыень абажа шадахагүй болёо. Мүнөө Новонукутскда ехэ санатори бариха проект зохёогдожо байнхай.

Усть-Кут хотодохи Остеровско гол мүрэнэй портын, Братскын алюминиин заводой ба бусад үйлэдбэриин хүдэлмэришэд, алба хаагшад өөһэдын эмшэлгын газарнуудтай. Эдэнь Дарасун, Ниловэ Пустынь, Горячинск, Усолье гэхэ мэтэ Зүүн-Сибириин курортнуудта һайн нэмэлтэ болоно.

Прибайкали ерээдүйдэ гайхамшаг газар болохо. «Сибириин далай» — Байгалые тойрон национальна парк тогтоогдохо, зарим нютагуудта санаторинууд, амаралтын баазанууд баригдахо.

Николай САПСАН,
АПН-эй корреспондент.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ФРАНКИЗМЫН ХОСОРОЛГО

Үнгэрһэн долоон хоног Испаниин зонхилогшодто үнэхөөрөө һүни шэнги бузар бузагай хоногууд байба. Бүхы дэлхэй дээрэ ажаһуудаг олон миллион хүнүүдэй зэбүүрхэһэн, дураа гутаһан, шоо шобто үзэһэн хараал франкис алуулшадай толгой дээрэ туйлай ехэ хүсэтэйгөөр бууһан байха юм. Эдэ алууршад политическэ дайсадаа шуһата муухайгаар хюдаһан байна.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай Коммунис партиин дэмжэһэн, ВФП-гэй, уласхоорондын болон Европын национальна профсоюзай организацинуудай үүсхэлээр франкизмда эсэргүү, Испанида эрхэ сүлөө, демократи олгохын түлөө ябуулгын үдэр Европо түбиин бүхы оронуудта үнгэргэгдөө һэн. Испаниин табан патриодууд-антифашистнуудые буудажа алаһандань харюу болгон, 16 гүрэнүүд өөһэдынгөө элшэн сайдуудые Мадридһаа дуудажа абаашаһан байна. Франкис Испаниие ООН-һоо гаргаха тухай асуудал энэ организацида табигданхай. Уласхоорондын оршондо Мадридай зонхилогшод үдэрһөө үдэртэ улам гансаардан, нэрэ хүндэгүй болоно.

Уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үргэн ехэ хүдэлөөн Испаниин демократуудта шэнэ хүсэ нэмэхэ, эрхэ сүлөөгэй ба социальна дэбжэлтын түлөө саашанхи тэмсэлдэнь тэдэниие зоригжуулха байха. Испаниин Коммунис партиин, түрүү үзэлтэй бусад олон организацинуудай түлөөлэгшэдэй хэһэн мэдүүлгэнүүд энээн тухай гэршэлнэ.

Энээнтэй нэгэн хамта дэлгэрһэн буруушаалгын хүсэн түгэлдэр хүдэлөөн зонхилхы бүлэгые болон «каудильо» өөрыень айхабтар ехээр һүрдүүлһэн байна. Мадридһаа информационно агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, октябриин 1-дэ үгэ хэлэхэдээ, Франко аргагүй уруу дуруу, обгүйгөөр харагдаа һэн. Дэлхэй дээрэ дэлгэрһэн буруушаалгын энэ айхабтар шанга хүдэлөөн намда юуншье бэшэ гэһэншүү хэбэри үзүүлхэ һанаатайгаар тэрэ үгэ хэлээ. «Хүнэй хэлээшые ехээр шангадхадаг түхеэрэлгэнүүдэй тодхогдоһон байбашье, Франкогой хэлэһэн үгэ арайхан гэжэ дуулдажа байгаа, — гээд, франс пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ. — Тэрэнэй хэлээшые зарим үедэ оройдоошье илгаруулха, ойлгохын аргагүй һэн».

Зүгөөр ушар байдалынь гансашье хүнэй абари зангаар, үбгэрһэн засаг баригшын бэе махабадай тэнхээ шадабаряар тодорхойлогдодог бэшэ ха юм. Франкис засаг түрэ өөрөө үбгэршөө, эдэгэшэгүйгөөр үбшэлөө, сагайнгаа тулатар үмхирэн һалаа бшуу. Энэ засаг түрэ мүнөө Европодо үлэһэн фашис байгуулалтын һүүлшынхинь болоно. Арад зондоо харша, анха бии болохоһоо хойшо уг унгяараа хархис, имагтал гитлеровскэ Германиин, фашис Италиин туһаламжаар Испаниин газар дээрэ тогтоһон франкис диктатура хадаа Европодо түгшүүрилтэ байдал һуларуулгын мүнөөнэй эрхэ байдалда яашагүй хуушанай үлэгдэл мэтэ үзэгдэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Франкогой эгээл дүтын туһамаршадай нэгэн Блас Пиньярай эндэ хэлээшэ һонирхомоор бэшэ аал. Тэрэ һаяшаг ингэжэ мэдүүлээ. Хельсинкидэ болоһон ниитэ Европын зүблөөн дээрэ Испаниин байлсаһан ушар «алдуу болоо бэлэй».

Испанида, мүн тэрэнэй хилын саагуур мүнөө боложо байгаа үйлэ хэрэгүүд маргалтагүйгөөр юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, Грецидэ ба Португалида байһан фашис засаг түрын һүүлээр франкис засаг түрэ эсэслэн хосорхо саг тээшээ бушуу түргэнөөр дабшажа ябана. Тээсгэн Мадридта ошожо ерэһэн «Юманите» газетын корреспондент ингэжэ бэшээ һэн. «Амяа табижа байһан франкизм үшөө хазаһаар, маажаһаар байха юм, тингээшье һаа хосорхо сагынь ойртоо». Энэшье тиимэл даа. Хэлсээнгүй.

СЕАТО БУТАРАН һАЛАА

Зүүн-Урда Азиин договорой организациин соведэй (СЕАТО) һаяшаг Нью-Йоркдо болоһон заседани дээрэ ээрхэг түримхэй энэ бүлэглэлдэ хабаададаг оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд энэ эмхиие тарааха тухай шиидхэбэри абаһан байна. Зүүн-Урда Азида «шэнэ оршон байдалай» тогтоод, «ушар байдалай хубилаад» байхада, өөһэдыгөө ингэжэ тарааха тухай шиидхэбэри абтаа һэн гэжэ заседанида хабаадагшад тусхай коммюнике соогоо мэдэрээ. Энэ ямар удхатайб гэжэ Ассошиэйтед пресс агентство тайлбарилна. Энэ хадаа «Холбоото Штадуудай дэмжэжэ байһан Индохитадтахи засаг түрэнүүд хүмэрин унаа, тэрэшэлэн Филиппины ба Таиланд хүршэ оронууд тушаа зүришэлдөө хэхын орондо шахардуу шанга байдалые һуларуулгын политика ябуулха эли тодо хүсэлэнтэй» гэһэн удхатай.

Азида болон Номгон океан шадар дэлгэрһэн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдые хүсөөр дарахын тулада Джон Фостер Даллес ба империалис политика зохёодог бусад хүнүүдэй үүсхэлээр сэрэгэй энэ бүлэглэлэй байгуулагдаһан 20 жэлэй саада тээхи үеынхитэй сасуулхада, Азиин энэ хубидахи оршон байдал, ушар байдал үнэхөөрөөшье үндэһөөрөө хубилаа юм.

Индохитадай арадуудта эсэргүү империалис ээрхэг түримхэй ябуулгын үедэ СЕАТО бүлэглэлые хэрэглэһэн ушар тэрэнэй уг удхыень элишэлээ бэлэй. Энэ бүлэглэлһөө Пакистанай гараһанай һүүлээр тэрэнэй ажал ябуулгада Франци, Австрали, Шэнэ Зеланди эдэбхитэйгээр хабаадалсахаяа болижо эхилээ һэн. Мүн Вьетнамай, Камбоджын ба Лаосой патриодуудай туйлаһан илалта СЕАТО бүлэглэлэй стратегидэ хатуу шанга сохилто үгэһэн юм. Эдэ патриодуудай эрхилһэн үнэн зүб хэрэгые социалис хани нэгэдэлэй оронууд, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүд дэмжэһэн байгаа. Энэ бүлэглэлдэ үлэһэн Азиин һүүлшын хоёр гүрэнүүд — Филиппины ба Таиланд энэ жэлэй зун тэрэнэй ажал ябуулгые оройдонь болюулха гэһэн дурадхал оруулаа һэн.

СЕАТО гэдэгые тарааха тухай шиидхэбэри — империалистнуудай гадаадын политикын ээрхэг түримхэй хараа шугамай эшэ үндэһэгүй байһанай гэршэ мүн. Энээндэ һэжэглэлтэгүй. Гэбэшье, Франциин «Монд» газетын тэмдэглэһэнэй ёһоор, «СЕАТО» гэдэгэй үгы болоһон ушар Зүүн-Урда Азида бэелүүлэгдэдэг баруунай стратегиин үндэһөөрөө хубилһые гэршэлнэ гэжэ бодомжолхо болоо һаа, алдуу эндүү болохо бэлэй. Тэрэ хадаа шэнэ ушар байдалда юрэл дадан таарижа байна ха юм». Империалистнууд өөһэдынгөө түсэбүүдһээ урдынхидаал мэтэ арсанагүй. Тэдэнэй сэрэгэйнгээ хуушан баазануудые тэрэ хэбээрнь үлөөжэ, шэнэнүүдые барижа байһан ушар, сэрэгэй бусад бүлэглэлнүүдые, тусхайлбал, СЕНТО гэдэгые улам бэхижүүлжэ байһан ябадал, мүн Япондо, Урда Корейдэ, Тайваньда, Филиппинэдэ тэдэнэй сэрэгээ барижа байһан баримта энээн тухай гэршэлнэ. Империалистнуудай баримталдаг иимэ хараа шугамые Хитадай маоис хүтэлбэрилэгшэд хүсэдөөр талархан угтадаг, дэмжэдэг гэжэ нюдэндэ абаһаар лэ торогдохо байна.

Гэбэшье түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха тээшэ улам ехээр хэгдэжэ байгаа тэмсэлэй эрхэ байдалда Азиин оронуудай арадууд эндэ оршодог бүхы гүрэнүүдэй хамтын хүсэлэл оролдолгоор өөһэдынгөө нютаг орондо эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха гэһэн хараа бодолоор бүри ехээр һонирходог байна. Дэлхэйе урда урдаһаа хараһан сэрэгэй-политическэ бүлэглэлнүүд болгон хубаарилха политика бэшэ, харин эгээл энэ хараа бодолые бэелүүлхэ гээшэ өөһэдымнай ерээдүй мүн гэжэ тэдэнэр тоолоно.

В. ГОНЧАРОВ,
А. БИРЮКОВ.
(ТАСС).

АРАДАЙ АНСАМБЛЬ

Верхнеярксевскэ районой соёлой байшангай арадай хатарай ансамбль ороной олон хотонуудаар айлшалһан, магтаал, һайшаалда хүртэһэн. Ансамбль һаяхан ГДР айлшалаад бусаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ансамбль хатар гүйсэдхэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

„ЗАБАЙКАЛЕЦ" СПАРТАКИАДАДА ИЛАБА

Буряадай АССР-эй зунай зургаадахи спартакиадын мүрысөөнүүд республика доторнай боложо үргэлжэлһөөр. Энэ спартакиадын тоосоогоор арбан зургаадахи зүйлөөр — арһан бүмбэгөөр түгэсхэлэй наадан һаяхан БурАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хэдэн үдэр соо үнгэргэгдөө. Арбан зургаадахи зүйлөөр үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүнгөөр «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд 113 очко абаад, найдамтайгаар түрүүлжэ ябана. Улаан-Үдэ хотын Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой хүдэлмэришэд юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабаринуудые амжалта түгэсөөр дүүргэхэһээ гадна, спартакиадада схэ илалта туйлан, хоёрдохи һуури эзэлнэ — 101 очко. «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэд гурбадахи һуурида гаранхай. һүүлшын, арбан долоодохи зүйлөөр — боксоор мүрысөөн ноябрь һарын түрүүшын хахадта үнгэргэгдэжэ, элдэб наһанай олон мянгаад хүнэй хабаадаһан зунай зургаадахи спартакиада дүүрэхэ байна.

* * *

Футболоор түгэсхэлэй мүрысөөндэ табан команда, тодорхойлон хэлэхэдэ, «Забайкалец», «Локомотив», «Труд», «Спартак», «Урожай» бүлгэмүүдэй командаһууд хабаадаба.

Түрүүшын уулзалгада авиационно заводой «Забайкалец» командын футболистнууд «Урожайн» спортсменүүдтэй наадахадаа, бүхы талмай дээгүүр булюу байдалтай байһанаа харуулжа, 5:0 тоотойгоор шүүгээ һэн.

Удаань «Спартак», «Труд» бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд талмай дээрэ гараба. Эндэ тэнсүү, шанга тэмсэл болоо.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой, транспортын «Локомотивай» футболистнуудай хамтаржа наадаха болоходонь, эдэнэр лэ мүрысөөндэ илаха байха гэжэ арһан бүмбэгэдэ дуратайшуул һанаһан байгаа. Теэд энэньшье ойлгосотой һэн. Ушарынь юуб гэхэдэ, эдэнэр хоюулаа республикын чемпионадта түрүү һууринуудые эзэлһэн байгаа бшуу. Тиин «Локомотив» «Спартагтай» уулзаба. Нэгэдэхи таймда «Локомотивай» спортсменүүд харюугүй 3 бүмбэгэ нүгөөдынгөө ворота руу сохибо. Гэбэшье нааданай хоёрдохи хахадта спартагайхид анамана тулалдажа, хоёр дахин тоо нээгээ һэн. Саашадаа хүсэниинь бууража, эдэбхиеэ алдахадань, «Локомотивай» добтологшод хоёр удаа шалгарба. 5:2 тоотойгоор түмэр замшад илаһан байха юм.

«Забайкалец», «Локомотив» командануудай уулзалга илангаяа һонирхолтойгоор хүлеэгдэбэ. Үнэхөөрөөшье, хоёр командын футболистнууд сог залитайгаар, бүхы мэргэжэл шадабаряа гарган наадаһан байна. Тиигэһээр авиационно заводой спортсменэй алдуу гаргахада, ЛВРЗ-гэй спортын клубай бэрхэ добтологшо В. Ведерниковэй ялын сохилто хэхэдэнь, «Забайкалецай» залуу вратарь Николай Русаков һуури байраяа зүбөөр олоод, бүмэгэ барижа абаа.

Энэ амжалтаараа зоригжоһон авиационно заводой командын футболистнууд шанга добтолго хэжэ оробо. Эндэ 17-той Алексей Задерей» «Локомотивай» хэдэн хамгаалагшадые хойно хойноһоонь мэхэлээд, тоо нээһэн байна. «Забайкалецай» (тренерынь Г. Г. Гаврилов) энэ илалта нааданай үрэ дүндэ нүлөөлөө гэхэдэ болохо. Удаань авиазаводойхид «Спартагые» мүн лэ иимэ тоотойгоор шүүжэ, бүхы уулзалгануудтаа илалта туйлан, Буряадай АССР-эй зунай зургаадахи спартакиадын чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ.

Ямар команда хоёрдохи һуури эзэлхэнь гээшэб? Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр энэ асуудалда харюу үгтөө. Энэ үдэр «трудайхид» хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда оробо. Ушарынь гэбэл, үбдэһэн дээрэһээнь врач хоёр футболистыень нааданда хабаадуулаагүй. Теэд командын һэлгэхэ наадагшадгүй байһаниинь гайхалтай (тренерынь П. Х. Хунгуреев). Гэбэшье бултадаа хамгаалалта хээд, хаа-яа добтолхо зорилго урдаа табиһан «Трудай» добтологшо А. Мезенцев урагшаа ходорон гаража, нэгэдэхи таймай 20-дохи минутада тоо нээбэ. Нааданай хоёрдохи хахадта түрүүшээр эдэнэр эдэбхитэй һайнаар добтолоо һэн. Хубилалта болонгүй, уулзалга «Трудай» илалтаар дүүрэхэнь ха гэжэ сугларагшад һанаһаншье байха. Хэдэхэн минутын үлөөд байхада, «Локомотивай» футболистнууд» нойрһоо һэриһэн юумэдэл, шанга добтолгонуудые хэжэ оробо. Нэгэ минута хүрэхэгүй саг соо Ю. Матусевич, В. Баглаев шалгаржа, командаяа хоёрдохи һуурида гаргаа.

Спартакиадын тоосоогоор мүрысөөн дүүрэжэ, республикымнай футболой федерациин гэшүүн, ахамад судья А. Е. Матвеев «Забайкалецай» капитан Г. Рассказовта ресспорткомитедэй 1 шатын диплом, үнэтэ шан барюулба. Түрүү һууринуудта гарагшад Хүндэлэлэй грамота абаа.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Спорт

ДЭЭДЭ ШАТЫН КУБОК:

„БАВАРИЯ" ГҮ, АЛИ КИЕВЭЙ „ДИНАМО" ГҮ?

Футболоор дээдэ шатын кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн мүрысөөн тусхайтаар хоёрдохёо үнгэргэгдэжэ байнхай. Түрүүшынь наадан Мюнхенэй Олимпиин нааданай стадион дээрэ сентябриин 9-дэ үнгэргэгдөө һэн. Кубогуудай кубок абагшадай нааданда илажа гараһан Киевэй «Динамо» командын футболистнууд Европын чемпионуудай кубогта хүртэһэн Мюнхенэй «Бавария» командатай наадаһан байна. Түрүүшынгээ энэ нааданда Киевэй футболистнууд 1:0 тоотойгоор шүүжэ гараһан байгаа. Энэ бүмбэгэ 66-дахи минутын ябажа байхада Олег Блохин сохижо оруулһан юм. Харюугайнь наадан октябриин 6-да Киев хотодо үнгэргэгдэхэ.

1973 ондо дээдэ шатын кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн эхилһэн түүхэтэй. Түрүүшынхеэ иимэ наада үнгэргэхэ тухай үүсхэл Голландиин, «Де Телеграф» газетэ гаргаһан юм. Тиин Европын мүрысөөнүүдтэ шүүжэ гараһан командануудай хоёр уулзалга үнгэргэһэн байгаа. Тиин чемпионуудай кубогта хүртэһэн Амстердамай «Аякс», кубогуудай кубогта хүртэһэн «Глазго Рейнджерс» (Глазго) командануудай наадаһан юм. Эндэ «Аякс» командын футболистнууд 3:1, 3:2 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, дээдэ шатын кубогта хүртөө.

Европын футболой федераци хойто жэлынь дээдэ шатын кубогта хүртэхын түлөө мүрысөө үнгэргөө бэлэй. Энэ жэлдэ «Аякс» командын футболистнууд дахинаа шүүжэ гараһан юм. Түрүүшын нааданда Италиин «Миланай» футболистнуудта 0:1 тоотойгоор шүүгдэбэшье, харюугайнгаа наада гэртээ үнгэргэхэдөө, 6:0 тоотойгоор шүүжэ гараа һэн.

1974 ондо дээдэ шатын кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда Мюнхенэй «Бавария» ГДР-эй «Магдебург» командануудай жээрэбэй ёһоор түрүүлэн наадаха болоһон юм.

А. ГОРБУНОВ,
ТАСС-ай корр.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Һү үйлэдбэрилгэдэ — анхарал» — түрүү бэшэг. Республикын таряалан дээрэ. «КПСС-эй XXV съездые угтуулан» — суглуулбари. Шалгалтын бригадын материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Табан жэлтэй адли зам» — Н. Федотовой статья. «Үндэр мэдэрэлтэйгээр» — А. Потепаловай статья. Орон доторой һонин.

Гурбадахи хуудаһанда. «Эрдэмтэдэй ажалай аша үрые дээшэлүүлхэ» — М. Мохосоевой статья. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Радушный» тосхонһоо хэгдэһэн фото-мэдээсэлнүүд. Нютаг нютагай һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — Шэнэ һонин 10.10 — Эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 10.40 — «Агаарай долгиндо» — «Залуушуул». 11.20 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Остров сокровищ». 12.45 — Футбол. «Динамо» (К) — «Бавария». 13.35 — Спортын һонин. 14.10 — «ГДР-эй 26 жэлэй ойдо». 16.55 — Москвагай гүрэнэй хоорой училищиин хүбүүдэй хоорой концерт. 17.25 — Мэдээсэлэй программа. 18.00 — Классическа хүгжэмэй концерт (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

«Улаан-Үдэ. 19.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.15 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.25 — РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша В. Мержанов наадана (үнгэтэ). 19.55 — СССР-эй Наукануудай Академиин 250 жэлэй ойдо зорюулагдаһан репортаж. Концерт (үнгэтэ). 21.35 — «Агаарай долгиндо» — «Залуушуул». 22.15 — «ГДР-эй 26 жэлэй ойдо». 1. «Мүнөөдэрэй ГДР». 2. Эстрадна концерт. 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.10 — Баримтата фильм.

«Улаан-Үдэ. 19.25 — Декабристнуудай буһалгаанай 150 жэлэй ойдо. «Эрхэ сүлөөе магтан дуулаад, эрхэ сүлөөгэй түлөө наһа бараа» — уран зохёолой дамжуулга. 20.05 — «Б[illegible] [illegible] оркестр наадана». 20.10 — Телевизионно һонин.

ХИЛЫН СААНАҺАА
Телефон телеграф радио

НЬЮ-ЙОРК

ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИ

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXX сесси дээрэ юрэнхы политическэ асуудалаар хөөрэлдөөн боложо үргэлжэлһөөр.

Иорданиин гадаадын хэрэгүүдэй гүрэнэй министр Садек Аш-Шара сессиин заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн шахардуу байдал һуларуулха замда тодорхой, бүтэмжэтэй һайн алхам болоо, уласхоорондын оршон байдалда эб найрамдал хангаха хэрэгтэ шухала алхам болоо гэжэ мэдүүлбэ.

Араб газар нютагуудые хуули бусаар булимтаран ээмдэлгээ Тель-Авивай болюулхые хэраалһан ООН-ой бүхы шиидхэбэринүүдые Израилиин бэелүүлхыень министр эрилтэ табяа. ЮАР-ай правительствын бэелүүлдэг апартеидэй политикые оратор эрид буруушаагаа.

Нигерэй гадаадын хэрэгүүдэй ба харилсаа холбооной министр М. Джермкойе үгэ хэлэхэдээ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха, бүхэдэлхэйн конференци зарлаха шухала гэжэ тэмдэглэбэ. Национальна сүлөөтэ байдалайнгаа түлөө эрэлхэг тэмсэлээрээ уласхоорондын оршомдо ехэ нэрэ хүндэтэй болоһон ДРВ-е, РЮВ-ые дары түргөөр ООН-до абаха шухала гэжэ тэрэ хэлэһэн байна.

ЛУАНДА

ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТА

ТАСС

Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) зэбсэгтэ хүсэнүүд шанга тэмсэлэй һүүлээр Перейра-ди-Эса хотые сүлөөлбэ. Энэ хадаа ЮАР-ай булимтаран ээмдэһэн Намибиин хилэ шадархи стратегическэ шухала пункт болоно.

Гэхэ зуураа, МПЛА-гай хүсэнүүд Хвамбо провинциин газар руу нэбтэрэн ороо. Гадаадын хүсэнүүдэй дэмжэлгэтэйгээр хархис этэгээдүүд эндэ аашалалдажа байнхай. Урда Африкын ба Баруун Европын хүлһэншэд эдэнэй дунда олон. Эдэнэр амгалан тайбан зониие хашана, харшална, тонно, дээрмэдэнэ гээд Анголын радио мэдээсэнэ. Байгша оной ноябриин 11-дэ Анголлодо бэеэ дааһан байдал олгохо гэһэн түсэб буруу һүргэхые оролдоно.

ЛИССАБОН

ХАНИ БАРИСААНАЙ, ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ЗАМААР

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Португалиин Президент Ф. Кошта Гомештой уулзалга элитэ ехэ удха шанартай хэрэг болоно гээд эндэ сэгнэгдэнэ. Энэнь совет-португалиин хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала үүргэтэй.

Ниислэл хотын бүхы газетэнүүд, радио ба телевизионно станцинууд энэ уулзалга тухай мэдээсэнэ. Л. И. Брежневэй Ф. Кошта Гомештой уулзалга түүхэтэ удха шанартай юм гэжэ «Диариу ди Нотисиаш» газетэ бэшэнэ. Энэ уулзалга уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгада, элдэб асуудалаар совет-португалиин харилсаае үргэдхэлгэдэ нүлөөлхэ байна. Тус уулзалга социалис оронуудай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ зам Португалида нээнэ.

Совет-португалиин коммюникее, совет-португалиин декларациие, мүн бусад документнүүдые хэблэл дэлгэрэнгыгээр толилбо. «Диариу ди Нотисиаш» газетэ «Бүгэдэ ниитын эб найрамдал хамгаалхын тула хоёр орон хамтараа тэмсэнэ» гэһэн гаршаг доро эдэ материалнуудые тунхаглаа.

Ф. Кошта Гомешой совет хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд Португалиин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаае хүгжөөлгэдэ түүхэтэ шата нээнэ гээд «Дариу ди Лижбоа» газетэ тэмдэглэнэ.

БЕРЛИН

СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ТАСС

Ойрын хэдэн һара соо, Германиин Социалис нэгэдэмэл парти IX съездээ бэлэдхэл хэжэ, үргэн ехэ ажал ябуулха байна гээд СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Эрих Хонеккер партийна организацинуудта һунгалта үнгэргэхэ тухай элидхэл СЕПГ-гэй ЦК-гай пленум дээрэ хэхэдээ мэдүүлбэ. Ниитын байдалай бүхы асуудалнуудаар СЕПГ-гэй хүтэлбэрилхы үүргэ улам дээшэлүүлхэ, партиин дайшалхы хүсэ бэхижүүлхэ, ээлжээтэ түсэбтэ табан жэлһээ үндэһэлэн гараһан эрилтэнүүдээр бүхы коммунистнуудай ухаан бодолые хуяглан зэбсэгжүүлхэ гээшэ энэ һунгалтын гол зорилго болохо байна гэжэ Э. Хонеккер заагаа.

Уласхоорондын байдалай асуудалнуудта тогтоходоо, СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь ингэжэ мэдүүлбэ: «КПСС-эй XXIV съезд дээрэ һайшаагдан абтаһан эб найрамдалта программа доторхи политическэ бодото байдалые бэелүүлгэдэ ГДР ехэ хубитаяа оруулхые оролдоно. Энэнь амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһонуудые баталха гэһэн хүсэлэл эрмэлзэл болоно».

Империализмын эгээл ээрхэг түримхэй, хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ябуулгануудые гаргажа байгаашье һаань, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёһон улам үргэдэжэ байна. СССР-эй, ГДР-эй ба аха дүү бусад оронуудай эсэшэ сусашагүй ажал ябуулга хэһэнэй ашаар аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөн амжалта түгэсөөр дүүрэбэ. Европын 33 гүрэнэй, мүн США-гай ба Канадын хүтэлбэрилэгшэдэй Хельсинкидэ гар табиһан түгэсхэлэй акт дэлхэйн хоёрдохи дайнай ба дайнһаа хойшонхи үедэхи хүгжэлтын дүнгүүдые мэдэрһэн ушар болоно. Эндэ туйлагдаһан хэлсээнэй үндэһөөр шахардуу байдалые тэхэришэгүйгөөр һуларуулха, Хельсинкидэ гар табигдаһан түгэсхэлэй документнүүдые залан сэхээр бэелүүлхэ шухала гэжэ Э. Хонеккер тэмдэглээ.

СССР ба аха дүү бусад социалис оронуудтай хамта Хельсинкидэхи зүблөөнэй дүнгүүдые наринаар баримталан бэелүүлжэ, шахардуу байдал саашадань һуларуулан, социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае үргэдхэн хүгжөөхые оролдохобди гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь хэлэбэ. Бусад капиталис оронуудтай, эдэнэй дунда ФРГ-тэй ГДР-эй тогтоохо харилсаа холбоон энээндэ хабаатай байна.

«СПОРТЛОТОГОЙ» «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» октябриин 3-да Москвада үнгэргэгдэһэн 37-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«Спортлото»: Нэгэшье хүн зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер тааһан хүнүүд — 4.421 түхэриг (64 карточка), дүрбэн номер таагшад — 76 түхэриг (4573 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха (103,544 карточка);

«Спортлото-2»: Мүн лэ хэншье зургаан номер таажа шадаагүй. Табан номер таагшад — 2.132 түхэриг (52 карточка, дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 40 түхэриг (2737 карточка), гурбан номер таагшад — 3 түхэриг абаха болобо (48.040 карточка). (ТАСС).

РЕДАКТОР Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-[illegible], зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-[illegible], сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-[illegible], информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, Фотолаборатория — 2-33-61.